

СТАНОВИЩЕ от ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ ЕАД

по чл. 17, ал. 5 от НАРЕДБА за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда по предложенията, препоръките, мненията и възраженията в резултат на проведени обществени обсъждания на Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за инвестиционно предложение:
“ИЗГРАЖДАНЕ НА ИНСТАЛАЦИЯ ЗА КОМБИНИРАНО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕНЕРГИЯ В СОФИЯ С ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА RDF ОТПАДЪК“

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
I. Протоколи от обществени обсъждания			
1. Обществено обсъждане, проведено на 08.07.2015 г. от 11:30 часа в залата на Район „Искър”, гр. София, бул. „Кр. Пастухов” №18, ет.1			
1.	Иван Димитров, председател на Сдружение „Независим обществен контрол“	Какъв е химическият състав на отпадъците, които са в RDF горивото? Какво се подава на входа и съответно на изхода от инсталацията?	<p>В таблица 2.1-2 от ДОВОС е показан предварителния състав на RDF, зададен от СО след предвидената за изграждане МБТ.</p> <p>В т. 2.3.1 от ДОВОС – „Съгласно инвестиционното предложение Инсталацията ще ползва като основни суровини, модифицирани твърди горива(RDF), получени от преработка на битови отпадъци в количество 180 000 т/годишно или 22.5 t/h, при номинална калоричност 13 GJ/t (отклонение между 12 GJ/t и 14 GJ/t)”.</p> <p>При недостиг на RDF, инсталацията има възможност да приема горива като:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нискокачествен RDF - Нискокачествена/свежа биомаса - Утайки (обезводнени) <p>Не става дума за алтернативни горива, а за допълващи количества в рамките на максимум 10% от общото количество гориво.</p> <p>В т. 2.4.2.2 от ДОВОС е подробно извършена количествена и качествена оценка на генерираните по време на експлоатация отпадъчни продукти от инсталацията.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		Гражданите не са добре запознати с мястото и часа на общественото обсъждане, поради което посещаемостта е ниска.	Организирането на общественото обсъждане на ДОВОС е извършено съгласно изискванията на глава пета от Наредбата за ОВОС. Доказателство за това са писма: вх.№7000-457/29.05.15г; вх.№7000-457(1)/05.06.15г; вх.№26-00-9207/01.06.15г и Протокол за уведомяване от 02.06.2015г.
	Анна Пеева	След подробно запознаване с Доклада, установих наличието на таблица, показваща какви вещества ще излизат от новопостроения комин: диоксини и фурани, които ще бъдат според европейката норма 0,1ngr/Nm ³ . Опасни ли са за човешкото здраве във времето? Защо няма анализ за тези диоксини?	Това е концентрация в димния газ, когато отиде в комина се изпуска като gr/s. В ДОВОС, Глава 5, част 5.1, точка 5.1.3 е моделирана дисперсията на емисиите на вредни вещества в приземния атмосферен слой, като са получени средногодишни концентрации на вредни вещества в приземния слой и максимални еднократни концентрации при най-неблагоприятни метеорологически параметри. Концентрациите на диоксини и фурани в атмосферния въздух не се нормират. Има индикатори на годишна база, които показват има ли натрупване на диоксини и фурани в био-организмите. Специалистите от Ramboll са обяснили и показали в Приложение №1, че температурата е такава, че ще намали в пъти количество диоксини и фурани в димните газове, които ще се изпускат от комина. Такава е технологията на работа, което е гаранция, че няма да има диоксини и фурани, изпускани в атмосферния въздух. Съгласно законодателството са избрани две площадки- една основна – ТЕЦ „София” и една алтернативна- ТЕЦ” София Изток”.
		Някой взел ли е под внимание състава на отпадъците, които се образуват на територията на гр. София? Около 40% са годни за компостиране и около 40% са годни за рециклиране, дали това е взето под внимание? Дали е направена равностметка, че системата е старомодна?	Съгласно РДО 2008/98/ЕО йерархията за управление на отпадъците не е предмет на настоящото обществено обсъждане. Инсталацията осигурява прилагането на най-добри налични техники (Писмо на РИОСВ изх.№26-00-9207/29.01.2015г.)
		Дали експертите на този документ приемат твърдението, че в	Инсталацията е предвидена за оползотворявана на RDF

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>голяма част ще горим биологичен отпадък плюс отпадък, годен за рециклиране, на база на морфологичния състав на боклука?</p> <p>В София се генерира 1000 t/d боклук, от който около 400t боклук е годен за рециклиране и 400t е годен за компостиране - хранителен отпадък и градински. Дали се горят именно тези два вида отпадък?</p>	<p>отпадък, чиито примерен състав е показан в таблица 2.1-2 от ДОВОС.</p>
		<p>Изследван ли е морфологичния състав на боклука в София?</p>	<p>Този въпрос не е предмет на настоящото обществено обсъждане. Инсталацията е предвидена за оползотворявана на RDF отпадък, чиито примерен състав е показан в таблица 2.1-2 от ДОВОС.</p>
	<p>Зоя Консулова</p>	<p>Каква е вероятността алтернативната площадка - ТЕЦ „София Изток” да стане основна и след изграждане на основната площадката предвижда ли се да бъде изградена още една такава площадка на територията на столицата към днешна дата и по принцип?</p>	<p>Съгласно законодателството са избрани две площадки - една основна – ТЕЦ „София” и една алтернативна- ТЕЦ” София Изток”. На база извършената в ДОВОС оценка на въздействие върху компонентите и факторите на околната среда, показана в матрицата за оценка на потенциалните въздействия при реализация на инвестиционното предложение (Таблица 5.14 1) е направен избор на площадка за реализация на ИП „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък” според най-ниска степен на въздействие и осигуряване на най-голяма безопасност на персонала, населението и околната среда.</p> <p>От матрицата може да се направи изводът, че като най-подходяща за разполагане на ИП се предлага площадката на ТЕЦ „София”.</p> <p>Не се предвижда изграждане на втора площадка на територията на столицата.</p>
		<p>Това е идеен проект, предвижда ли се при окончателното одобряване на проекта да се организира ново обществено обсъждане за запознаване на населението, тъй като има няколко алтернативи на отделните компоненти, които се разглеждат към момента?</p>	<p>Процедурата изисква извършване на ОВОС на най-ранен етап от инвестиционното намерение на Възложителя.</p> <p>Окончателното решение по ОВОС се взема от РИОСВ-София, съгласно чл.18, ал.1 от Наредбата за ОВОС.</p> <p>Съгласно чл.99, ал.5 от ЗООС компетентния орган (РИОСВ-София) или оправомощено от него длъжностно</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			лице осигуряват достъп до съдържанието на решението по ОВОС, след постановяването му, включително до приложенията към него чрез интернет страницата си и по реда на закона за достъп до обществена информация.
	Даниела Пеева	Ще се горят ли утайки от други производства?	Самостоятелно няма да се изгарят утайки. При необходимост до 10% от горивото могат да бъдат заменени с утайки от ПСОВ София.
		За оползотворяване на RDF използва ли се технология изгаряне в „кипящ слой“?	В ДОВОС т.2.1.1 и т.2.1.2 са разгледани две технологии за оползотворяване на RDF - кипящ слой и скарно устройство. Въз основа на направения анализ в ИП е избрана технология е скарното изгаряне. Изборът е обоснован в т.2.1.3 на ДОВОС.
		Какво е количеството на амоняк, смесено с азотен оксид и азотен диоксид, което може да се изпусне в атмосферата и как може да се регулира?	Метода на SNCR използван за намаляване на концентрациите на азотни оксиси е описан изчерпателно в т.2.1.3.5. В допълнение отбелязваме, че концентрацията на изпускания в атмосферата амоняк многократно се намалява в резултат на утилизацията на ДГ (виж. Приложение 1).
		Какво ще се случи със замърсяванията от сяра и хлор. Къде в инсталацията се проверява за елементи с високо съдържание на сяра и хлор, за да бъдат премахнати?	Инсталацията е предвидена за оползотворявана на RDF отпадък, чиито примерен състав е показан в таблица 2.1-2 от ДОВОС. Проф. Ал. Кирий отбеляза, че RDF е краен продукт от завода за МБТ, който не трябва да съдържа пластмаси, стъкло и др. За качеството на получаваното горивото в ИП е предвиден мониторинг т.2.6 от ДОВОС.
	Коста Костов	Датската компания Ramboll има над 35 такива инсталации. Къде са изградени - в населени места или извън тях?	Фирма Ramboll участва в изграждането и консултирането на над 130 подобни инсталации в 40 страни по света. Повечето от тези инсталации са позиционирани в градовете, поради необходимостта от сигурен консуматор и понижаване на топлинните загуби на произведената топлинна енергия. В Дания, в Копенхаген, на около 1 км от Кралския дворец

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			,са изградили аналогично съоръжение. (Приложение 2)
		В следващите фази, правен ли е икономически анализ в това инвестиционно намерение и каква е стойността на този продукт в ценови стойности? Ще има ли редукция ~10% в услугите на Топлофикация за гражданите? От къде ще дойдат средствата, каква ще е стойността им, кога ще се отрази редукцията на гражданите? Какъв е експлоатационният живот на тази инсталация?	<p>Направен е икономически анализ. Ще има редукция на използвания природен газ с около 10%. Това дава възможност на Топлофикация София да задържи или намали цената на топлинната енергия.</p> <p>Рамбол са изготвили тръжна документация, апликационна форма за кандидатстване и са обосновали, че е възможно от европейския съюз да бъдат осигурени грант 68% от финансирането на проекта. Останалите средства са от българска страна.</p> <p>За експлоатационния период на съоръжение от този тип е мин 25 год.. При добра поддръжка и експлоатация този период може да бъде увеличен. По данни на Ramboll, в Дания съществуват съоръжения, които работят вече 40 г.</p>
		Ще има ли откриване на строителна площадка в ТЕЦ „София Изток”?	Не се предвиждат СМР на площадката ТЕЦ „София Изток”.
	Евгения Ташева	Кой и как ще гарантира количеството и качеството на RDF отпадъка? Кой ще отговаря за пробовземането и мониторинга? Какво ще се случи в извънредни ситуации, ако за това съоръжение няма достатъчно количество отпадъци? За 30 години ще има ли 30 000. т отпадъци в депото във Враждебна?	<p>Количеството и качеството на RDF отпадъка се гарантира чрез изходящ контрол от МБТ и входящ контрол на качеството в инсталацията за оползотворяване на RDF.</p> <p>За входящия контрол на RDF ще отговаря Топлофикация София като оператор на съоръжението.</p> <p>При недостиг на RDF, инсталацията има възможност да приема горива като:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нискокачествен RDF - Нискокачествена/свежа биомаса - Утайки (обезводнени) <p>Не става дума за алтернативни горива, а за допълващи количества в рамките на максимум 10% от общото количество гориво.</p> <p>На този въпрос не може да се отговори еднозначно, т.к съществува възможност депонираните отпадъци (неопасни)</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			да се влагат в строителството.
		Няма ли неминуемо да бъдат изгаряни отпадъци от биомаса и такива, годни за рециклиране?	Годната за компостиране биомаса и такива годни за рециклиране отпадъци са предварително отделена при предишните два етапа на интегрираната система за управление на отпадъците.
		Направен ли е анализ „приходи-разходи” и кога ще може да бъде видян?	Краен бенефициент е Столична община с партньор „Топлофикация София” ЕАД. Отговори П. Трайков – Директор Дирекция „Управление на отпадъци”: Анализът може да се види след изготвяне на апликационната форма, до края на годината.
		Дали е направена сметка за извозването на боклуците и изминаването на километрите от камионите?	Схема на нова или промяна на съществуващата транспортна инфраструктура е разработена в т.1.6.
	д-р Петър Моллов	Каква е вероятността за локално замърсяване в район „Искър”? Каква е тази вероятност и какво се разбира под локално? Оценен ли е риска, загубите и щетите, които ще се нанесат? Ако се случи тази площадка в район „Искър“, какви щети ще нанесе на работниците или живущите в близост? Опасните отпадъци, цитирани в презентацията, ще бъдат ли отделени?	Описание, анализ и оценка на предполагаемите значителни въздействия върху населението и околната среда в резултат на реализацията на инвестиционното предложение, ползването на природните ресурси, емисиите на вредни вещества при нормална експлоатация и при извънредни ситуации, генерирането на отпадъци и създаването на дискомфорт са детайлно разработени в глава 5 на ДОВОС.
		Какви ще са ползите за гражданите на район „Искър“ при реализирането на площадката?	За ползи за гражданите на район „Искър“ не може да се говори, т.к тази площадка е алтернативна и не се предвижда изграждане на инсталация за оползотворяване на RDF.
	г-жа Тихомира Методиева	Какво означава приемливо замърсяване на атмосферния въздух според слайд 37, при условие, че на 37 стр. от нетехническото резюме се казва, че замърсяването ще бъде по-скоро средно до високо? Дали е опасно и при вятър колко е опасно?	Под потенциал на замърсяване се разбира честотата на случаите вятър със скорост до 1 m/s. Изразява се в числа от 1 до 100. За висок потенциал на замърсяване се приема, когато честота на слабите ветрове е с процент между 75÷100, за нисък – между 0÷25. Потенциал между 25÷50 е среден, а между 50÷75 – средно висок. За района на ТЕЦ „София“ потенциалът на замърсяване може да се приеме по-скоро за средно висок, отколкото за среден. (Приложение 1)

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			При вятър опасността от задържане на замърсителите в района на инсталацията намалява, вятърът допринася за побързото размесване на облака замърсители с околния въздух (физически процесът се нарича атмосферна дифузия), което води до намаляване на концентрацията на замърсители в атмосферния въздух, който се диша.
II. Обществено обсъждане, проведено на 08.07.2015 г. от 16:30 часа в залата на Район Сердика”, гр. София, бул. „Кн. М. Луиза” № 88			
1.	Евгения Каменова, „Инициативен комитет за качествен живот в кв. „Бенковски	Виждам, че присъстват само петима граждани. Бих искала да попитам има ли работеща инсталация от същия вид в друг град, който да е с подобно географско разположение като София?	В Копенхаген, на 1 км от Кралския дворец, има изградена такава инсталация, която работи от 18 месеца. Можем да Ви представим цял списък със съответни съоръжения, които са около 460 броя в различни градове на Европа (Приложение 2). Ние сме консултантска компания. Идеята е да се използва енергията от RDF отпадък в съоръженията на „Топлофикация София“.
		Кога ще се въведе в експлоатация това съоръжение?	В изграждането на съоръжението няма етапност. Всичко ще се строи изцяло и съответно ще се въведе в експлоатация цялостно. Процедурата по ДОВОС е на база инвестиционно предложение.
		Задавам упорито въпросите си, защото Владайска река след като премине през планираната площадка, тече през други два жилищни квартали.	Всичко, което е заложено в проекта, ще се реализира. Приетата технология в ИП предвижда обратно използване на водите от технологичния процес за почистване на газовете при което не се генерират производствено замърсени отпадъчни води.
		Има ли разлика в цената на двата метода по почистване на димните газове? Каква е степента на почистване с катализатор? Колко пъти по-ефективно е почистването на димните газове по катализационния метод?	Поставения въпрос се отнася за почистване на димните газове от азотни окиси. Съществуват и се прилагат две опции- каталитична и некаталитична редуция, като направения анализ показва, че за инсталацията за гр. София и по- подходяща некаталитичната редуция, по отношение на цена и достигнати нива на почистване. При некаталитичната редуция ще бъде постигнато ниво на NOx около 120 mg/nm3 при норма 200 mg/nm3. Разликата в цената на двата метода е около 5 пъти, в полза на

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			некаталитичната редукция. И двете системи напълно отговарят на европейските изисквания
		Хората ме чакат в читалището да им обясня какво ще бъде замърсяването, след като за площадка е избрана тази на ТЕЦ „София“.	Мотивите за избор площадка са описани детайлно в ДОВОС, Глава 5, част 5.15, табл. 5.14.--1 Площадката е избрана според най-ниската степен на въздействие и осигуряване на най-голяма безопасност на персонала, населението и околната среда. (Приложение 1)
		Какъв състав на район „Сердика“ е участвал в разработката? Защо екологът не присъства на срещата? Какви данни са предоставени от районната администрация?	Докладът се разработва от независими експерти. Служителите на районната администрация нямат право да участват в работата по изготвяне на ДОВОС.
		Какви мероприятия за подобряване на околната среда са предвидени? За 9 години в района нищо не е направено.	Въпросите не са в обхвата на общественото обсъждане на ДОВОС. Относно предвижданите мероприятия за цялостно подобряване на околната среда в район „Сердика“, направеното запитване ще бъде отправено към Столична община и администрацията на район „Сердика“.
		Кой в крайна сметка плаща съоръжението?	Краен бенефициент е Столична община с партньор „Топлофикация София“ ЕАД.
		Какви алтернативни горива са предвидени?	Инсталацията е предвидена с възможност да оползотворява и: нискокачествен RDF отпадък, биомаса и утайки. Не става дума за алтернативни горива, а за допълващи количества в рамките до 10% от общото количество гориво.
		С какъв транспорт ще се придвижват отпадъците и как ще се осъществява преминаването им през жилищните квартали? Значи към така натоварения маршрут добавяме още тежкотоварни камиони. Защо не се използва за транспортиране Северната скоростна тангента?	На този етап е предвиден автотранспорт, както е 99 % в страните на Централна и Западна Европа В бъдеще ще се разчита на Северната скоростна тангента и ж.п. транспорт
2.	Даря Заричинова	Филтрите от инсталацията ще се подменят ли?	Филтрите имат експлоатационен живот между 5 и 7 години. Критерии за подмяна на филтрите е установената от датчици запрашеност. Подмяната не налага спиране на

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			технологичния процес, т.к може да се извършва поетапно в различните сектори.
		Какви са последствията, ако не се подменят филтрите своевременно? Как ще се финансира подмяната на филтрите?	При проявен дефект на филтъра той се подменя. Има точни разчети за цената на ръкавните филтри и при необходимост те ще бъдат подменяни, за сметка на експлоатационните разходи.
3.	Данита Николаева	Да се върнем отново на диоксините и в тази връзка - как ще се поддържа постоянна температура от 850°C в горивната камера?	Инсталацията е предвидена да оползотворява 22,5 t/h RDF. Този RDF като се оползотворява генерира точно определено количество димни газове. Това определено количество ДГ представлява един поток. Конструктивно пещната камера след горивното устройство ще бъде с такава геометрия, която при този поток да позволява преминаването на димните частици да бъде повече от 2s, а самото екраниране на пещната камера ще бъде изградено по такъв начин че температурата да бъде в този интервал 850°C.
4.	Е. Ташева Екологично сдружение „За земята”	Какво се случва с по-фините частици от димните газове?	В ръкавния филтър се извършва 99,5% почистване на димните газове. Останалите 0,5 % се почистват с воден скрубър
		Защо въпреки искането да се установи здравния статус на населението това не е направено и няма да се извърши? Защо се говори само за площадката? Предлагам постоянен здравен мониторинг на тъканите на хората, които живеят в близост, като се проследява отлагане на опасни елементи в тялото им. Какво правим, ако случайно след 20 г. се установи завишена заболеваемост от рак в района?	Поради промяна в първичната регистрационна документация и начина на отчитане след въвеждането на системата на НЗОК, от 2000 г. не са налични официални данни за здравното състояние на населението като регистрирана заболеваемост по обращаемост, и заболявания, водещи до временна неработоспособност. Отсъствието на такава информация значително затруднява провеждането на анализ на нивото, структурата и тенденциите в разпространението на хроничните неинфекциозни заболявания. Съществува официална статистическа информация само за подлежащите на задължително регистриране случаи на: заразни болести, туберкулоза, болести, предавани по полов

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			<p>път, психични, злокачествени заболявания и хоспитализации. Въведените клинични пътеки оказват определено влияние върху нивото и структурата на хоспитализираната заболеваемост, поради което някои от показателите следва да се разглеждат условно. Независимо от това сред причините за хоспитализация по класове болести водещи са болестите на органите на кръвообращението, болестите на дихателната система, и болестите на храносмилателната система, които обуславят общо около 1/3 от хоспитализациите , както в София, така и в страната.</p> <p>Поради това смъртността по причини София (столица), разгледана в ДОВОС е интегрален показател, който дава индиректна информация за заболеваемостта на населението. Данните сочат, че стилът на живот - нездравословно хранене, наднормена телесна маса, вредните навици (консумация на алкохолни напитки, тютюнопушене), липса на подходящи двигателен режим, обездвижване и стрес имат водещо значение за болестите, които водят до смърт сред населението, а именно над 90 % от умиранията в Столична община се дължат на 4 класа болести: на първо място са болестите на органите на кръвообращението (хипертония, исхемична болест на сърцето, остър инфаркт на миокарда и мозъчносъдови болести); на второ място са злокачествените новообразувания (главно на храносмилателната и дихателната система); на трето място са болестите на дихателната система и на четвърто място - болестите на храносмилателната система.</p> <p>Обобщените изводи за здравно-хигиенните аспекти и оценката на здравния риск са направени на основата на заключенията на отделните експерти по компоненти и фактори на околната среда.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			<p>По време на строителството вредните въздействия, свързани със строителните дейности ще бъдат локализирани в рамките на площадката на изграждане на инвестиционното предложение и могат да представляват трудово-хигиенен проблем при неспазване на изискванията за БЗР. Не се очакват негативни въздействия върху населението в прилежащите зони.</p> <p>По време на експлоатацията, при спазване на изискванията за БЗР не се очакват превишения на нормите на допустими емисии на химични фактори / токсични газове,</p> <p>Поради тази причина населението на най-близките жилищни зони (намиращи се на 400 м от комина на ИП, няма да бъдат изложени на негативното въздействие на нито един от факторите, емитирани при строителството и експлоатацията му, както и на тяхното комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие. Не се очакват негативни здравни ефекти и върху персонала, обслужващ инсталацията</p> <p>Постоянен здравен мониторинг на населението, живеещо в близост до ИП не се налага и не е оправдан (особено на тъканите на хората) тъй като не се очакват превишения на нормите на допустими емисии на химични фактори / токсични газове.</p> <p>Такъв мониторинг се извършва само при констатирани завишени стойности на вредни емисии над хигиенните норми (като примери могат да бъдат посочени КЦМ Пловдив, ОКЦ Кърджали и региона на Стара Загора - за изясняване последиците от замърсяванията през 2006.</p> <p>По данни на множество научни проучвания 30% от раковите заболявания се дължат на тютюнопушене, 35% - на затлъстяването, лошото хранене, ограничената физическа активност, 3% - на алкохол, 10% , на инфекции като хепатит В, хепатит С, 7% - на репродуктивно и</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			сексуално поведение (човешки папилома вирус) , около 2% на излагането на йонизираща радиация и замърсители на околната среда, 3% - на професионална експозиция на канцерогени и 10% - на други причини. Ако случайно след 20 г. се установи завишена заболяемост от рак в района ще бъдат проучена и анализирана констелацията на рисковите фактори и ще бъде разработена програма за тяхното контролиране.
5.	Анна Пеева	Колко тона на ден от боклука на София или колко % отиват в системите за компостиране на София? Тази система има ли възможност да се надгражда? Какво прави СО или какво смята да направи с разделянето на отпадъка при източника, за да не се налага да се гори смежа биомаса? Колко тона на ден приема компостиращата инсталация на София?	Тези въпроси не са предмет от процедурата по обсъждане на ДОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.
		В крайна сметка се оказва, че инсталацията ще работи с 50% вторични суровини.	В ИП е заложено оползотворяване на RDF отпадък, т.е няма да работи с вторични суровини.
<p>На проведената среща в район „Сердика” голяма част от зададените въпроси бяха извън обхвата на общественото обсъждане на ДОВОС. Третираха проблемите за разделното събиране, рециклиране/оползотворяване на битовите отпадъци на СО. Присъстващата на срещата г-жа Мария Бояджийска, Зам. Кмет на СО „Зелена система, екология и земеползване” отговори изчерпателно на всички поставени въпроси. В заключение отбеляза, че „Топлофикация София” се явява само един елемент от дейността на СО за екологосъобразно третиране на отпадъците.</p>			
<p>III. Обществено обсъждане проведено на 10.07.2015 г. от 11:30 часа в сградата на Столична Община, гр. София, ул.„Московска” № 33, зала 5</p>			
1	Евгения Ташева - ЕС „За земята”	В какъв срок, по какъв начин и към кого да се депозират становища?	Становищата могат да бъдат депозирани както към съответната община, така и към „Топлофикация София”. В поканата е указано: адресите и телефоните, може и по електронен път.
		Кой ще има достъп до собствения непрекъснат мониторинг постоянно в реално време? Какво ще следи този мониторинг – ФПЧ, диоксини, азотни оксиди и др.? Колко често ще се прави това измерване?	На самата инсталация ще има информационно табло. Като минимум се предвижда контрол на следните параметри, като данните се записват и показват на станцията за вземане на проби и непрекъснато се изпращат в системата за наблюдение и контрол. Следят се параметрите атмосферно налягане; поток димни газове; температура и налягане на ДГ; съдържание на вода в ДГ;

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			<p>съдържание на O₂; съдържание на CO₂; съдържание на прах; съдържание на хлороводород; съдържание на серни окиси; съдържание на NO_x като NO и NO₂; съдържание на амоняк; съдържание на CO и т.н.</p> <p>Диоксините не могат да бъдат измервани онлайн. Могат да бъдат измерени само в точка. Броят на пробовземните точки ще бъде уточнен на следващ етап. Съгласуват се с контролния орган. За първите 12 месеца едно измерване на всеки три месеца, а след това не по-малко от 2 СПИ, съгласно чл.40, т.2 от Наредба №4 от 05.04.2013г. При настройка на горивния процес още по времето на въвеждането в експлоатация ще се извършат няколкократно измервания, за да се гарантира недопускане на диоксини. Инсталацията е предвидена да оползотворява 22,5 t/h RDF. Този RDF като се оползотворява генерира точно определено количество димни газове. Това определено количество ДГ представлява един поток. Конструктивно печната камера след горивното устройство ще бъде с такава геометрия, която при този поток да позволява преминаването на димните частици да бъде повече от 2s, а самото екраниране на печната камера ще бъде изградено по такъв начин, че температурата да бъде в този интервал 850°C.</p>
		Как ще се борави с опасните отпадъци и неотризираните емисии?	Става въпрос за отпадъци от пречистване на ДГ. Те се отстраняват в така наречените ръкавни филтри, които представляват множество торби, след което праха се събира от филтрите и пренася в затворена контейнерна система. Предава се на лицензирана фирма.
		Къде ще бъде пренасян прахът, който се събира от тези торби със затворена контейнерна система?	Ще бъде вкаран в силос, специално предназначен за този отпадък.
		А после? А този камион как ще се товари? В насипно състояние ли?	От този силос отпадъкът ще бъде транспортиран в затворени камиони с контейнер до депо специално предназначено за депониране на този тип отпадъци. Камиони подобни на тези за цимент, за да не се допуска

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			разпращаване.
		В документите и приложенията някъде да е обяснено и казано, че това съоръжение ще изпълнява изискванията, така че това да бъде третиране с оползотворяване, а не обезвреждане?	ИП е трета заключителна фаза. По Програмата за управление на отпадъците на гр. София са минали другите две фази - след разделно събиране на отпадъците, отделяне за рециклиране и отделяне за компостиране, инсталация за МБТ и в момента се обсъжда оползотворяване на този отпадък с горивни съставки, оползотворяване на енергията. Това е в съответствие с Директива 2008/98/ЕО в пълна степен и те попадат в дела оползотворяване.
		Какво се случва когато има недостиг от гориво. Когато се използва гориво с по-ниска калоричност, това ще се отразява ли на формулата R1?	R1 е формула за енергийна ефективност. Това съоръжение ще бъде едно от най-ефективните съоръжения в света. Мога да Ви кажа че ние сме значително над критериите във формулата R1. Става въпрос за извличане на енергия /оползотворяване/. Тази ефективност се отнася за всякакъв вид горива, които са в тази смес. Идеята е, че в София имате много добре развита топлофикационна мрежа, която може да поеме тази генерирана енергия. Критериите във формулата R1 са за участъци, където няма развита такава топлофикационна мрежа. Така че каквото и гориво да сложите в сместа ще имате много висока енергийна ефективност, значително надвишаващи критериите R1.
2.	Данита Заричинова	Защо схемите свързани с технологията са на английски език и кога ще можем да ги видим на български език, имате ли нужда от експерти-преводачи?	В ДОВОС схемите са описани в текстовата част. При представянето на български език показаните схеми бяха преведени, а при тези на Ramboll беше използван лицензиран преводач.
		Дали ще има мониторинг при пускане и спиране на инсталацията на емисиите на диоксини, които се увеличават многократно тогава и дали все пак е имало такъв мониторинг за други инсталации?	Ако инсталацията се разпалва и гаси без използване на спомагателно гориво, това ще се получи. Но за инсталацията са предвидени стабилизиращи газови горивни устройства, които са с капацитет 60 % от мощността и с тяхна помощ ще се реализират преходните процеси. В момента на разпалване на инсталацията се предвижда разпалването да се прави на газ и когато се спира, постепенно се намаля RDF, преминава се на газ и се спира инсталацията. Относно мониторинга - при

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			<p>положение, че има добра настройка и контрол на горивния процес и се установи, че няма създаване на диоксини, е сигурно, че те ще липсват. Не съществува метод за измерване непосредствено на диоксини. Мониторингът на диоксините се извършва чрез вземане на проби по точки, с периодичност регламентирана в чл.40, т.2 от Таредба №4 от 05.04.2015г.</p> <p>Използването на допълнително изгаряне на природен газ при аномални (пускане, спиране на инсталацията, аварийни ситуации) на работа гарантират нивото на диоксините да остава едно и също, т.е да няма изпускане на диоксини при всички режими на работа на съоръжението.</p>
		Кой ще отговаря и кой ще гарантира за безопасното транспортиране на опасните отпадъци, тъй като знаем, какво представляват пътищата в България - „Топлофикация”, Столична община, депото, шофьора?	Изцяло транспорта ще се извършва, съгласно изискванията на нормативната база превоз на опасни товари (отпадъци) с автомобилен транспорт от лицензирана фирма.
3.	Даниела Пеева	Какво да очакваме и какво е състоянието в момента - нямаме данни преди съоръжението въобще да се построи - заболяемост на населението, за да си направим изводите какъв е резултатът от тази техника върху здравето на населението?	<p>Здравно-хигиенни аспекти са разгледани в т. 4.12 , а в т.5.13.8 е оценен здравния риск (в таблица 5.14.1 е дадена матрицата на оценка за потенциалните въздействия върху всеки от компонентите на околната среда и човешкото здраве) от ДОВОС.</p> <p>Съгласно становище на СРЗИ, с изх.№32-00-530/30.10.2014г., в ДОВОС са разработени всички въпроси, поставени от инспекцията, предвид което СРЗИ съгласува ДОВОС и приема направената здравна оценка и мерките за здравна защита и управление на риска. Становището е цитирано в писмо на РИОСВ-София с изх.№26-00-9207/30.04.2015г.</p>
		Натрупването от всичките предприятия на една територия как ще се отрази на нормите за прах?	„София – МЕД” има същите замърсители, каквито може да се очаква да има новата инсталация, ако се построи на площадката на ТЕЦ „София – Изток” , Там се оказва, че има по-негативно въздействие на въздуха, значи там би могло да има и минимален негативен здравен ефект. Заради това площадката на ТЕЦ „София” е предпочетена, защото няма

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			<p>да има кумулация с другите дейности в района. Около ТЕЦ „София” няма никакви други предприятия, които да имат същите емисии- прахови, газови и др. Тези данни, които се дават на европейската агенция по околна среда се мерят в едни определени пунктове, които са важни, представителни за агломерация наречена СО, т.е за 1 200 000 души. В някои от тези пунктове има или максимално еднократна или средно денонощна концентрация на ФПЧ10 се показва, че наистина има увеличение на концентрацията. Основен източник на прах е битовия сектор, основните пътни артерии и строителството. Нередовното почистване на уличната мрежа също оказва значително влияние върху количеството на прах в атмосферния въздух. По принцип ФПЧ са твърди частици. Те много бързо се утаяват и не могат да се разпространяват на голямо разстояние, ако не са измерени на определено разстояние в близост до инсталацията . Ще има може би в решението по ОВОС едно измерване, което да докаже, че няма замърсяване на атмосферния въздух. . (Приложение 1)</p>
4.	Веселин Кирев, Обществен релсов транспорт	Кога ще бъде публикуван протокола в интернет?	<p>Законовите разпоредби за предоставяне на тази информация са регламентирани в Наредбата за ОВОС. Задължение на „Топлофикация София” е да предаде протоколите от обществените обсъждания на контролния орган в законоустановения срок.</p>
		В София защо няма нито едно място - пункт, което да измерва фини прахови частици? Няма нито един пункт за измерване на замърсяването в самия район.	<p>Въпросът не е в компетенцията на Възложителя. „Топлофикация София” има четири топлоизточника и в тези четири топлоизточника има системи за непрекъснати измервания (СНИ) за всички вредни вещества, които са свързани с дейността. Няма пункт за мерене на фини прахови частици. Те се генерират предимно от транспорта. Всичко, което е свързано с дейността на „Топлофикация София”, е на непрекъснат мониторинг и се контролира.</p>
		Смятате ли, че е правилно тези проекти, след като става въпрос за интегрирана система за управление на отпадъците, да се поставят	СО е бенефициент на проекта за интегрираната система за управление на отпадъците. Отговор на въпросите даде г-н

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>като отделни обществени обсъждания процедура по ОВОС за проекта за изгаряне на отпадъци, процедура по ОВОС за самия завод. Това правилно ли е според вас, след като самия проект се нарича интегрирана система, т.е. тук са всичките компоненти за този проект?</p>	<p>П. Трайков – Директор „Дирекция „Управление на отпадъци“: Това е третият етап, а всички други етапи - първият и вторият са минали на обществено обсъждане. Разгледани са интегрирано. Разгледана е първа фаза, втора фаза. Сега е заключителната фаза. Причините са следните: времевата рамка за реализацията на трите фази просто няма как да бъде разгледана в един ОВОС, т.е. трябва да има база за надграждане и следва йерархията на отпадъците. Системата за измерване, системата за рециклиране и чак тогава може да се обследва каква би могла да е инсталацията за оползотворяване на RDF. Например в началото количествата, които се предвиждаше да се оползотворяват, бяха от порядъка между 100-120 хил. тона. Поради това, че количеството на отпадъка нараства във времето, когато се извършват отделните проучвания се стигна в момента до етапа на увеличаване на количествата на 180 хил. тона и за това сега се извършва ОВОС. Затова такава цялостно инвестиционно намерение не може да се оцени към 2008г., а трябва да се оценява едно по едно – на етапи. Това е екологична оценка за планове и програми, която поражда отделни инвестиционни предложения. Те влизат в отделните етапи. В този етап се разглежда инвестиционно предложение - тази инсталация, която е част от интегрираната система. Ако няма процедура по ОВОС, не може да се издаде комплексно разрешително, а инсталацията не може да се изгради.</p>
		<p>Какъв е процентът в цялата система на рециклиране на отпадъците и какъв на изгаряне в крайна сметка?</p>	<p>От събраните в гр. София около 410 000 t/y смесените битови отпадъци, след рециклиране, компостиране, и обработка в инсталация за механично биологично третиране /МБТ/, ще бъдат произведени 180 000 t/y RDF, след оползотворяването на които ще се генерират около 50 000 тона/г отпадък (опасен и неопасен). Преди да се въведе тази интегрирана система за управление на отпадъците, тези 410 хил. тона за година отиваха в</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			сметищата или в депата за отпадъци. Сега за година ще отиват 50 хил. тона.
		Колко пъти пак общо, защото логистичната верига за превоз не е свързана само с отвозването от завода до ТЕЦ-а, колко пъти се компресира отпадъка преди достигане до завода и след това към ТЕЦ „София”? Колко камиона на ден и с какво натоварване и какъв пробег ще правят отпадъците от града към завода, след това към ТЕЦ-а и обратно към завода? А какво ще се прави после с дънната пепел? На депо Враждебна ли се депонира? Колко ще са тези камиони, които ще се връщат за пепелта? А какви са километрите?	Сметката показва, че това са около 23 курса на ден. Камionenът като се връща обратно от площадката, където е депото, може да натовари пепелта. Като алтернатива, в село Яна има вече открито, с акт 16, депо за отпадъци и това депо за отпадъци фактически може да поеме отпадъка. Колкото камиона отиват, толкова ще се връщат, но ще отидат 180 хиляди т. RDF, а ще се върнат 50 хиляди т. отпадъци. Не всеки път камионите ще бъдат пълни. Понякога ще бъдат пълни, друг път ще бъдат празни, но трябва да се върнат, за да натоварят отново. Преди са се транспортирали 410 хил. тона из цялата страна, а сега ще се транспортират 180 хил. тона на 23 километра, т.е. намалява транспортния разход и намалява замърсяването, и това е положително. Тази схема е първият етап. Алтернативно се разглежда възможността по ЖП транспорт да се транспортира този боклук и то е в процес на развитие.
		Къде ще се откарват опасните отпадъци? Моля за по-конкретно, т.е. трансгранично означава, че ще се изнасят някъде другаде. каква е гаранцията, че няма да има проблеми с превоза, защото много по-често се случват инциденти с пътно-транспортни средства. Първо, къде ще бъдат закарвани тези отпадъци и второ по какъв начин ще се превозват?	Има разработени три варианта за транспорт на опасните отпадъци, Севлиево, Русе и Германия. Навсякъде по Западна Европа опасните отпадъци се изнасят в Германия, в бивши солни мини се бетонират. Също не се изключва възможността за транспортиране с ЖП транспорт да се изнасят.
		Каква е логистичната верига в Копенхаген. Как се превозват самите отпадъци и какви са цените? За опасните отпадъци? Обратен превоз отново до друго място ли е? В нашия случай тези неща, които ги казвате, ги нямаме. При нас защо дънните пепели не се пречистват допълнително от металите?	Въпросът не е от компетенцията на Топлофикация София. На въпроса отговори специалист от фирма Ramboll – Дания. От кофите и от промишлените отпадъци на малките предприятия има същата система, както и тук, с дизелови камиони и те отиват директно в съоръжението за първоначална преработка. Тогава с различни технологии се стига до два вида пепели. В Дания се отделят органичните отпадъци и се използват за производство на биогаз, след което остатъкът отива в пещите за

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			допълнителното оползотворяване, като транспортирането е на малки разстояния, защото обикновено тези съоръжения са разположени или в градовете, или в непосредствената близост около градовете. След това се стига до тази фаза - крайният изход от този процес. Тези дънни пепели се изпращат в специално съоръжение, в което допълнително се пречистват, така че да се отделят от тях метали и останалата част се смесва с чакъл и се използва за строежа на пътища. В нашата система тези метали се отделят още в другата фаза - МБТ. Останалата част, която вече става само за изхвърляне и всички други опасни отпадъци отиват в солни мини в Германия или в подобни мини в Норвегия, не по железопътен начин, а със затворени камиони. Естествено, това не става, когато трябва да се преминава през вода, отпадъка се закарва до пристанища, след това се товари на кораби и т.н., но локалният транспорт до пристанището е с камиони.
5.	Дончо Иванов, гражданско сдружение „Хармония“	Предвиждате ли освен собствен мониторинг на експертния съвет и на решението за ОВОС да има институционализиране на граждански мониторинг участие в определяне на точките на мониторинг, пробовземането, анализа и коментарите към анализа?. Дали общината е съгласувала това, което прави с въпросното инвестиционното предложение и дали тези хора, които го представиха такава съвременна технология е съобразила с наредбата, която е приела Столична община?	Извършването на собствени измервания от оператора на инсталацията (непрекъснати и периодични) е регламентирано в българското законодателство. На този етап е предвидено поставянето на табло на сградата, от което в реално време гражданете ще могат да наблюдават концентрациите на замърсителите. ИП се явява трета заключителна фаза и е в изпълнение на цялостната програма за управление на отпадъците, която е разгледана, обсъдена и приета от СОС.
		Дали има количествен и морфологичен анализ на съдържанието на RDF кубчетата за 2015 г., защото ние 2015 г. коментираме?	Модифицираното RDF гориво не е кубчета. Примерен състав на RDF е показан в таблица 2.1-2 от ДОВОС, зададен от СО след предвидената за изграждане МБТ. Морфологичен анализ за битовите отпадъци на град София, не за RDF, е правен 4 или 5 пъти. В началото една испанската фирма „Сонар“, после от немската фирма „Фихтнер“, после от Химико-технологичния институт. Този анализ, който беше няколко пъти актуализиран, е

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			заложен в изпълнението на първите две фази. Тази година също се прави също актуализация на морфологичния анализ.
		Правено ли е здравно проучване, здравен скрининг на засегнатото население на мястото на инвестиционното предложение, разбира се съотносимо към територията на град София, за да се твърди от експертите, че няма влияние? Дали е правен или не е правен?	Данните от профилактичните провеждани прегледи отиват в НЗОК или РЗИ и те могат да се използват за здравното състояние на населението на град София, но целенасочен скрининг не е правен. Съгласно становище на СРЗИ, с изх.№32-00-530/30.10.2014г., в ДОВОС са разработени всички въпроси, поставени от инспекцията, предвид което СРЗИ съгласува ДОВОС и приема направената здравна оценка и мерките за здравна защита и управление на риска. Становището е цитирано в писмо на РИОСВ-София с изх.№26-00-9207/30.04.2015г.
		Дали авторите на доклада са имали в предвид индикативните таблици на инвестиционните предложения на Столична община, заложи в общинската програма за развитие 2014-2020, като твърдят, че няма кумулативен ефект?	Кумулативен ефект се прави на всеки отделен замърсител. Ако в околността на това предприятие има друго предприятие със същия замърсител тогава има кумулативен ефект. За ТЕЦ „София Изток” е направен кумулативен анализ със „София Мед”. Тази инсталация, която се изгражда е нова, високоефективна, екологична и тя се явява заместваща мощност на стари, амортизирани и високо имисионни инсталации. В тази връзка що се касае за ТЕЦ се очаква намаляване на замърсяването в района.
		Как компенсират засегнатата общественост авторите на подобни инвестиционни предложения в другите страни? Например тези, които са притеснени от диоксини и фурани, а и които са под тези влияния.	Въпросът не е от компетенцията на Топлофикация София. На въпроса отговори специалист от фирма Ramboll – Дания. В Дания няма общо изразен страх от подобни съоръжения. В други държави обаче, както в Обединеното кралство, където имаше такива изразени сериозни съмнения относно дали е безвредно такова едно съоръжение, там се проведеха много задълбочени изследвания на въздействието върху здравето. Общото във всички тези изследвания, е че не са установени никакви въздействия, свързани с тези съоръжения. Това са официални публикации от

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			министерството на здравето.
		В презентацията пише, че няма отпадни води, а от скрубера при почистването на улавянето на диоксини и фурани има замърсена вода, която пада долу и подлежи на пречистване - кое от двете е вярно?	Съгласно т. 5.2.1.2 от ДОВОС: „Технологията, която се предлага в ИП е Комбинация сухо-мокра с вдухване на хидратна вар и активен въглен (полу-суха), следвана от мокър скрубер с кондензация. Този метод позволява цялата получена вода да се използва отново в процеса без да е необходимо изхвърляне и заустване на отпадъчни води в повърхностни обекти и/или в канализационна система на града(ГПСОВ). Полу-мократа система за почистване на димните газове и спомагателните системи ще бъдат такива, че да не се генерира отпадъчна вода, използвайки рециркулация.“
6.	Николай Сиджимов	По отношение на RDF - кой, къде и как ще го контролира?	Изходният контрол на RDF горивото ще се осъществява от завода за МБГ, а входящият от Топлофикация София, като обема на мониторинга е посочен в т.2.6 от ДОВОС. Ще се използват европейски стандартите, до издаването на български нормативни документи.
		За да не се допусне получаване на голямо количество на диоксини и фурани, трябва да се намали температурата на газовете много бързо, за да се намали времето, в което те могат да се образуват. Колегите от Дания твърдят, че между 600 и 800 градуса не се образуват такива диоксини и фурани. Според тях има ли кумулативен ефект от замърсяването с диоксини.	Въпросът е към специалистите от Дания. Отговаря инж. Торе Хугаард: Диоксинът е много отровно съединение, много опасно съединение. Голямата част от диоксините, които са в отпадъците, в отпадъчния продукт, ще бъдат унищожени до голяма степен в пещта. След това може да има процес на реформация, повторно образуване на диоксини. Този процес на обратно образуване на диоксините настъпва обикновено в температурния диапазон от 200 до 400 градуса. Така че димните газове няма да бъдат съвсем без диоксини, когато влизат в системата за обработка на димни газове. За тази цел, в първата фаза в инсталацията за пречистване на димните газове, имаме впръскване на активен въглен, който е изключително активен за улавянето и задържането на диоксините. Този активен въглен пада се отделя заедно със запрашеността на въздуха и се улавя от филтрите. По този начин се постигат

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			ограничените нива за вредното увеличение. В този реактор се впръсква варовик и активен въглен. Това се прави навсякъде по цяла Европа. Това не е краят на процеса, освен това има секция за кондензация на димните газове. В първата част е скрубър, който допълнително отвежда част от замърсителите и ако има останали все още диоксини, също се отвеждат. Ако попаднат количество диоксини, които могат да се отделят от съоръжение като това и се сравнят с европейските стойности, на годишна основа е 0,1 грама. Това е един много микроскопичен принос към съществуващото замърсяване с диоксини. Има други източници, които са много по-интензивни. Фокусът трябва да е в контролиране процеса на горене. Много по-голямо количество диоксини се отделят примерно при палене на сметища, палене на битовите печки вкъщи и т.н. В Дания е правен анализ и е установено, че толоцентралите допринасят, дори и да са в максимума на вредност, само 2 % от общото замърсяване с диоксини.
7	Евгения Каменова ИКГЖС в кв „Бенковски“ и кв. „Орландовци“	В коя част от процеса на фона на автоматизираната система има човешки фактор и къде са местата, на които човешкият фактор би бил особено опасен за възникване на промишлена авария? Къде ще се подготвят специалистите за експлоатацията, тъй като тази инсталация е първа?	Инсталацията се предвижда да бъде изцяло с автоматизирано управление. Операторите ще извършват само мониторинга, т.е. те ще следят процесите. Естествено те ще участват при спирането и пускането на инсталацията, но всички машини и съоръжения ще работят на автоматичен режим. На срещата се обсъжда ДОВОС на инвестиционно предложение. Въпросът за обучението на персонала, не е предмет на дискусията и ще бъде конкретизиран на следващ етап.
		Колко човека при максимално натоварване ще обслужват инсталацията?	Въпросът не е предмет на обсъждането, но отговор беше даден от датския специалист - инж. Торе Хугаард Процесът се предвижда да е изцяло автоматизиран, тоест да няма контакт между хора и технологично оборудване. Обикновено съставът на такива съоръжения е от порядъка на около 35 човека. При работа обикновено се изискват 2

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			души в залата за управление на смяна. Тъй като ще работи на денонощен режим ще са необходими по двама човека на няколко смени. През деня се предполага да има такава смяна на поддръжката.
		В случай на промишлен инцидент, какво правим? При аварийно спиране и пускане, когато процесът не е установен, ще се използват горелки, които работят на природен газ.	Съоръжението е напълно автоматизирано. Първият приоритет заложен в автоматиката на това съоръжение е защита на околната среда. Това означава постоянно контролиране на емисии и при случайно завишение на нормите, автоматизираната система ще реагира и съответно ще бъде спряна инсталацията.
		Защо е избрана технология без катализатор, при положение, че едната площадка се намира в центъра на София, заобиколена от много жилищни квартали и десетки хора, а втората площадка се намира на края на града. Защо тогава е избрана тази технология?	Местоположението на избраната площадка няма нищо общо с избраната технология. Технологията е еднаква и за двете площадки. Има две системи за редукция на NOx, - каталитична и некаталитична. В случая, след задълбочения анализ, е избрана некаталитична редукция като решаващо за избора е да бъдат спазени европейските норми. При норма за NOx от 200 mg/Nm ³ инсталацията ще даде 100-150 mg/Nm ³ . За бъдеще след 10-20 г., ако се промени нормата, се активизират 2 и 3 ниво за снижение на емисиите.
		Защо няма точка за измерване в Орландовци, Бенковски, Подуяне, Хаджи Димитър, най-ниските квартали на София, които по принцип страдат от замърсяване с финни прахови частици и всякакви по-тежки елементи - точката за измерване се намира в Надежда, която се намира на запад от мястото, на което ще бъде монтирана тази инсталация?	Определянето на местоположението на пунктовете за текуща оценка на качеството на атмосферния въздух /КАВ/ не са в правомощията на Топлофикация София. Със заповед №РД-969/21.12.2013г. на Министъра на МОСВ е утвърден списък на районите /агломерациите/ за оценка и управление КАВ.
		Какви са маршрутите, по които другите горива ще се транспортират до площадката в ТЕЦ „София” - през жилищни райони?	В т. 2.3.1 от ДОВОС – „Съгласно инвестиционното предложение Инсталацията ще ползва като основни суровини, модифицирани твърди горива(RDF), получени от преработка на битови отпадъци в количество 180 000 t/y или 22.5 t/h”. Инцидентно, при определени случаи, инсталацията има възможност да приема горива като:

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			<p>- Ниско качествено RDF</p> <p>- Нискокачествена/свежа биомаса</p> <p>- Утайки (обезводнени)</p> <p>Не става дума за алтернативни горива, а за допълващи количества в рамките на максимум 10% от общото количество гориво, поради което транспортната схема е разгледана само за RDF гориво.</p>
		<p>Какви са критериите да бъде избрана площадката на ТЕЦ „София” при положение, че имате площадка в ТЕЦ”София Изток”, за която не се минава през жилищни райони?</p>	<p>За площадката на ТЕЦ „София Изток”, поради наличието на „София Мед“ - източник на много замърсявания, се получава кумулативен ефект. Затова тя не е подходяща. На базата на направения анализ за оценка на въздействието върху всички компоненти и фактори на околната среда, колективът от експерти, изготвил ДОВОС, е предложил на експертния екологичен съвет да се избере площадката на ТЕЦ „София”.</p>
		<p>Силозът с опасни отпадъци, в който ще се събира пепел, в средата на града ли ще стои и понякога ще го извозваме, но не непрекъснато? Ако тази аварийна ситуация се случи в центъра на града и когато имаме наличие на опасност от облак от диоксини, какво правим в тези силно населени райони?</p>	<p>Силозат е позициониран на площадката на инсталацията. Отпадъците ще бъдат транспортирани периодично. Ако системата за автоматично управление спре да работи, няма опасност да се отделят диоксини. Инсталацията ще прекрати работа.</p>
		<p>Дали няма да бъде по-ефективно да се отделят малко повече средства за предварително намаляване на отпадъка, който трябва да бъде горен, ако се направи един финансов анализ.</p> <p>Кой ще плаща за работата на това съоръжение? Чии служители ще бъдат експлоататорите - Столична община или Топлофикация - и как ще се осигури финансирането на всичките консумативи за това съоръжение?</p>	<p>Въпросът не е от компетенцията на Топлофикация София.</p> <p>На въпроса отговори г-жа Св. Маркова: По отношение на разделното събиране на отпадъци, Столична община както и останалите общини в България спазват разпоредбите на Закона В изпълнение на изискванията на ЗУО, общината има сключени договори за разделно събиране на всички масоворазпространени отпадъци. Организираната система за разделно събиране на хартия и картон, метали пластмаса и стъкло функционира при спазване на разпоредбите на Наредбата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, както и съобразно условията и реда, които са приети с решение на Общинския съвет през 2013г. Система за разделно събиране има въведена във всички столични</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			<p>райони, с изключение на район „Панчарево“, където предстои да се организира такава. Столична община стартира пилотен проект, организиран на принципа „От врата на врата“ и чрез „Точки за събиране на отпадъците“. Този проект е финасиран чрез ОП „Околна среда“ и е част от проекта за интегрирана система от съоръжения за третиране на отпадъците – фаза 1. В случай, че Столична община получи отказ от Организацията по оползотворяване и същите откажат да изпълняват задълженията си би могло да се помисли за някаква друга система. В случая разделното събиране е такова, каквито са законовите разпоредби и изисквания. новия програмен период предвижда възможности за финансиране на техника за разделно събиране. Столична община ще се възползва и ще разработи проект, който би могъл да се финансира, но това е за бъдещ период.</p> <p>Разработват се три фази. Първа и втора фаза са съфинансирани с пари от Европейския съюз, което означава, че отговаря на всички директиви в момента. Щом са усвоени тия пари, има мониторинг, това означава, че вървят по предназначение. Очакват се 68% от необходимите пари за трета фаза, което означава, че това са европейски пари, за които населението на София няма да плаща. Персоналът ще бъде на Топлофикация София, което е дружество в състава на Столична община. Това са хора, които ще бъдат обучени от изпълнителя на инсталацията, в неговия обем на дейности влиза обучение и провеждане на пробна експлоатация в продължение на 4 месеца. Сегашната практика е когато се оползотворява боклук в циментови заводи се плаща 60 лв./тон или 30 евро/тон. Топлофикация София понеже е общинско дружество ще плаща 0 лв./тон, а ще бъдат диверсифицирани 65 млн. куб. м. газ, които в година ще се плати около 18 млн.евро. Това са пари, които Топлофикация ще икономиса и с тях се</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			осъществи всичко, което е необходимо - подмяна на филтри, експлоатация и др.
8.	Борислав Сандев, упълномощен представител на ПП „Зелените“	<p>Преди да зададе въпроса си г-н Сандов направи изявление, след което връчи писмено становище.</p> <p>Предвижда ли се тази инсталация за изгаряне на RDF да намалява ползването на отпадък, това икономически ефективно ли е и предвижда ли се, генерирани в други общини или държави RDF да бъдат изгаряни в същата тази инсталация, тъй като политиките на ЕС са за ограничаване на отпадъците, по-голям % рециклиране?</p>	Не се предвижда изгарянето на RDF, генериран от други инсталации, освен завода за МБТ.
9.	проф. Александър Кирий - ТУ София	<p>Относно инсталацията искам да кажа няколко думи. Аз бях представител на Техническия университет в Управляващия комитет, който контролираше Изпълнителите и мога да ви кажа, че не съм получавал хонорари, нито от Изпълнителите нито от Възложителите. Участвах като жител на София, като човек със специалност топлоенергетика и участвах основно, като представител на Техническия университет. Тези въпроси, които тук се дискутират аз лично съм ги задавал, за да се убедя, че тази инсталация действително е енергийно ефективна, безопасна по отношение на технологията и по отношение на технологиите. Какво искам да ви кажа. Тези въпроси, които винаги съм задавал са свързани с енергийна ефективност, надеждност, техническа и екологична безопасност. Аз съм убеден, че това което се показва тук като данни по отношение на замърсяването, ще бъде спазено. Относно мястото това, което обсъждахме, зададох въпрос тогава защото едно е идеен проект, друго е изпълнението. За мен беше важно да ми кажат по какъв начин изпълнителят ще осигури ефективно тези прагове на замърсяването. Казаха ми, че това ще влезе в Заданието и ако не бъдат постигнати в текущ режим тези прагове няма да бъде изградена тази инсталация и няма да бъде пусната в експлоатация. Защо е избран ТЕЦ „София”? ТЕЦ ”София” е избран първо за това, че от гладна точка на мрежата на Топлофикация, той е най-удобната точка, тъй като може в определени режими да захранва и Люлин, Земляне и ТЕЦ-София. Защо няма да има допълнително замърсяване? В момента ТЕЦ –София плаща глоби за високи емисии на NOx. С тази инсталация тези окиси ще намалееят, ако говорим за ефект, ефекта ще бъде снижение на тези емисии. Това, че се говори за вредни отпадъци, на всички им е ясно, че това не са радиоактивни отпадъци и тежки метали, това са фините частици, които трябва да бъдат извозени. Ако стане тази инсталация трябва да бъдат спазени абсолютно всички изисквания. Има редица други въпроси, но това което тези обсъждания за мене беше добро е че има млади хора, активни млади хора. Радвам се, че едно такова събеседване, една такава дискусия, всеки научава по нещо. В заключение ще кажа, аз съм доволен, смятам, че е полезно и ще видим по-нататък какво ще бъде действието по отношение на тази инсталация.</p>	
IV. ПОСТЪПИЛИ СТАНОВИЩА			
1.	Ивайло Дуловски, председател на Експертен съвет на ГС „Хармония”	<p>По време на обществените обсъждания имаше противоречие в представянето на технологията от датски специалисти, които твърдяха, че след кондензирането на диоксини и фурани ще има отпадъчни води от скрубера, подлежащи на пречистване, а в ДОВОС се отчете, че няма замърсени отпадъчни води за заустване,</p>	Няма противоречие. Обяснено е че образуваните замърсени води са включени в оборотна система и фактически не се отделят за пречистване.

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>има само оборотни води. ДОВОС не разглежда въпроса как се пречистват и обеззаразяват отпадъчните води с налични диоксини от скрубера.</p> <p>Авторите на технологията така и не посочиха къде има апробирано и работещо съоръжение, едно към едно на процедираното ИП, в ДОВОС се оценява нещо, което няма аналог, който може да се посети, да се пипне, да се провери с данни от работата му, дали е безвредно за жизнената среда.</p> <p>При презентирането беше съобщено за нов, български етап, добавен в технологията, нововъведение, с което датските специалисти са се съгласили и са го прибавили към комплектоването на инсталацията, но което нововъведение така и не е апробирано като част от процедираното съоръжение, така, че ще видим резултата от действието му върху себе си за първи път при проработването му в София.</p> <p>В колектива по ДОВОС не ни беше представен независим експерт по биоразнообразие, такава роля изпълняваше екологът на щат във фирмата възложител, което е недопустимо според ЗООС и Наредбата за ОВОС.</p> <p>На обсъжданията така и не бе представена розата на ветровете, за да се установят влиянията върху отделните квартали в София от очакваните вредни емисии, излизаци от комина на съоръжението,</p>	<p>Специалистите от Ramboll – Дания, в своята презентация, информираха, че са участвали при реализация на 130 подобни инсталации в 40 страни на света и на базата на натрупания опит и на резултатите от действащите инсталации са избрали работоспособни технологически решения за инсталацията предвидена за изграждане в София. В Приложение 2 е представен списък на част от инсталациите, които Ramboll е проектирала или консултирала по света.</p> <p>По искане на българските специалисти, към инсталацията е изградена инсталация за оползотворяване скритата топлина на кондензация на водните пари в изходящите димни газове. Освен икономически ефект- увеличаване с 10% степента на оползотворяване на горивната съставка в RDF, се получава и екологичен ефект- увеличаване на степента на почистване на димните газове с 30 %. Снижението на емисиите е показано в Приложение 1.</p> <p>В Колектива експерти, от лицензираната ф-ма ЕкоЕнергопроект, по оценка на въздействието на ИП върху Биоразнообразие, Защитени зони и Защитени територии участват д-р инж. Диньо Кючуков, биолог Михаил Михайлов и Даниела Велева еколог в Еко Енергопроект ООД фирмата изготвила ДОВОС.</p> <p>Фирмата Възложител е Топлофикация София и нейни специалисти не участват при изготвяне на ДОВОС.</p> <p>В Глава 4 на ДОВОС, на Фиг. 4.1-1 е дадена годишната роза на вятъра, която е представителна за района на ТЕЦ “София”, а на Фиг. 4.1-2- годишната роза на вятъра, която</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>което е пропуск и на доклада и на процедурата по обществено обсъждане.</p> <p>Не бяха докладвани и обсъждани здравно защитените обекти на границите на процедурираното съоръжение. Стана ясно, че няма провеждано здравно изследване на състоянието на местното население преди отпочване на работата на завода, за да се установи има ли вредни влияние след започване на експлоатацията на съоръжението.</p> <p>На въпроса дали има провеждан количествен и морфологичен анализ на състава на РДФ кубчена през 2015 г. от експертите по ДОВОС не беше получен отговор „да“, следователно</p>	<p>е представителна за района на ТЕЦ „София-Изток“.</p> <p>На слайд 8 от презентацията – по част „Климат“ са представени розите на ветровете за 2-те площадки.</p> <p>Данните за разположението на инвестиционното предложение показват, че в близост не са ситуирани обекти със специфичен санитарно-охранителен статут. В близост да района на избраните площадки не се намират зони за отдих, болници, санаториуми, училища, исторически паметници и защитени територии, санитарно-охранителни зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване.</p> <p>Въз основа на обобщените изводи за здравно-хигиенните аспекти и оценката на здравния риск, направени на основата на заключенията на отделните експерти по компоненти и фактори на околната среда се приема, че по време на експлоатация, при нормална експлоатация и спазване на технологичния режим на пречиствателните съоръжения не се очакват превишения на нормите на допустими емисии на химични фактори / токсични газове. Не се очаква здравен риск от опасни вещества за населението на най-близките жилищни зони (намиращи се на 400 м от комина на ИП при спазване на мерките за съхранение и контрол при работа съгласно всички нормативни изисквания.</p> <p>Не се очакват негативни здравни ефекти и върху персонала, обслужващ инсталацията.</p> <p>Поради тази причина не се налага оценка на здравното състояние на местното население преди и след въвеждане в експлоатация на ИП</p> <p>Модифицираното RDF гориво не е кубчета. Примерен състав на RDF е показан в таблица 2.1-2 от ДОВОС, зададен от СО след предвидената за изграждане МБТ.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>процедираният ДОВОС оценява влияние на изгаря на кубчета от ТБО, за които не знаем днешния им състав, но това не ни пречи да оценим вредните влияния като несъществени, което не е сериозно, ако не е по-лошо, защото прилича на подвеждане и измама.</p> <p>Забелязано е нарушение на Наредбата за ОВОС, обявленията за ИП и обществено обсъждане нямат реквизит кога са качени на интернет страницата на държавния контролен орган, за да е ясно на гражданите какви са сроковете на процедурата. Районите, където са предвидени площадките на ИП, не публикуват на интернет страниците си материалите по процедурата, което е изискване на Наредбата за ОВОС, по ЗООС, по Директива за ОВОС и по Конвенция Орхус, което е липса на реквизит и нарушаване на законовата форма. ДОВОС не е отчел, че ИП е съпроводено от датата на обявяването си от възражения на граждани и граждански организации. Постъпвалите въпроси възражения на граждани не са били разгледани в ДОВОС, а предложенията не са приети.</p>	<p>Морфологичен анализ за битовите отпадъци на град София, не за RDF, е правен 4 или 5 пъти. В началото една испанската фирма „Сонар“, после от немската фирма „Фихтнер“, после от Химико-технологичния институт. Този анализ, който беше няколко пъти актуализиран, е заложен в изпълнението на първите две фази. Тази година също се прави също актуализация на морфологичния анализ.</p> <p>На базата на извършените анализи и прилаганите технологии при реализация на 1 и 2 фаза е определен състава на RDF, за който се изгражда инсталацията от 3 фаза.</p> <p>„Топлофикация София“ ЕАД като Възложител е спазила стриктно разпореденията на Наредбата за ОВОС, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> - публикувала е в пресата обяви за предстоящо обсъждане, в ежедневниците „24 часа“, „Новинар“ и седмичникът „Софийски вестник“; - организираща е поставяне на обяви за предстоящо обсъждане, които са окачени и престояли повече от 30 дни, на специализираните табла в: район „Искър“, район „Сердика“ и Столична община; - уведомила е РИОСВ - София за извършената подготовка за общественото обсъждане; - осигурила документацията за ДОВОС и приложенията към него на достъпно посочено място в район „Искър“, район „Сердика“, Столична община, „Топлофикация София“ и РИОСВ- София; - документацията за ДОВОС и приложенията към него са качени на сайта на „Топлофикация София“ и РИОСВ-София; <p>За всеки етап от организиране на процедурата по обсъждане на ДОВОС съществуват писмени доказателства, които са представени на контролния орган.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			<p>При разработването на ДОВОС експертите стриктно са се придържали към актуализираното Задание за определяне на обхвата и съдържанието на доклада за ОВОС, което е утвърдено от РИОСВ – София с писмо с изх.№ 26-00-8305/13.03.2014г. При разработване на ДОВОС в глава 8 „Становища и мнения на засегнатата общественост, на компетентните органи за вземане на решение по ОВОС и други специализирани ведомства и заинтересовани ведомства, организации и др., в резултат от проведените консултации” са отразени всички получени мнения и становища.</p>
2.	<p>Дончо Иванов, председател на УС на КЗУР</p>	<p>Авторите на доклада не са провели консултации със заинтересовани страни – например екологични организации и граждански сдружения, изразявали становища за действието на програмите и проектите по Споразумението за партньорство с ЕС 2014-2020 г. и участници в изготвянето и реализирането на ОПОС 2014-2020. Преди издаването на акта не са уведомили екологични НПО, участващи в работата на Експертните съвети към РИОСВ и към МОСВ.</p> <p>Не е уважено искането на граждански организации с профил опазване на околна и градска среда да участват в граждански контрол при изготвянето и приемането на Програмата, както и на екологичните и параметри. Това нарушава Конвенцията по достъп за информация по въпросите на околната среда, Директивата за оценки на въздействия на планове и програми на ЕС, ЗООС, Наредбата за ЕО в частта за взаимодействие със засегнатата общественост. ДОВОС на ИП не включва обективна информация в раздел за обществен интерес, одобрява се ИП, което не е разяснено с информационна кампания, обществени консултации, дискусии и обсъждания, и не предвижда механизъм за оплаквания, граждански контрол и мерки за компенсиране на засегнати местни общности, придружен със специален фонд за това.</p>	<p>В Глава 8 на ДОВОС е дадена справка на проведените консултации, изразените становища и начин на отразяване в ДОВОС, както и мотиви за приетите и неприетите бележки и становища.</p> <p>Получени са становища и са отразени в ДОВОС на :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Инициативен комитет „Дружба П ч.” и ж.к. „Дружба -2” – зелена” – рег.№ 0500-2/15.11.2013 г. 2. Екологично сдружение „За земята” изх. № 298/15.11.2013 г. 3. Фондация за екологично образование и обучение (ФЕОО) Рег.№ П-4899 от 15.11.2013 г. 4. ПП „Зелените” от 15.11.2013 г. <p>Този въпрос не е предмет от процедурата по обсъждане на ДОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>В ДОВОС не се отчитат възможни рискове от непредвидени явления, не са извършени необходимите проучвания с организации и институции, особено предвид предходните кризисни обстановки със столичните битови отпадъци, довели не веднъж до стачки и протести на населението. Критериите на Европейската агенция за околна среда, задължителни за страните членки, изискват при информация и оценка на въздействието да се отчитат едновременно и влиянието върху компонентите на околната среда, и социалните, икономически и политически тенденции, което не е отчетено в решението.</p> <p>ДОВОС Е ИЗРАБОТЕН В НАРУШЕНИЕ НА МАТЕРИАЛНИЯ ЗАКОН. Законът за опазване на околната среда/ЗООС/ определя критериите, въз основа на които компетентния орган следва да определи значимостта на въздействието на ИП. Докладът трябва да отчита характеристиките на местоположение, характер, мащабност и експлоатационни условия или съобразно предвижданията им за разпределението на ресурсите; интегрирането на екологичните съображения особено с оглед насърчаването на устойчиво развитие; наличните екологични проблеми от значение за ИП; мястото на ИП при изпълнението на общностното законодателство в областта на околната среда; характеристиките на последствията и на територията, която е вероятно да бъде засегната по отношение на: вероятност, продължителност, честота, обратимост и</p>	<p>Процедурата за ОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“ е проведена по Глава 6 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС)-чл. 95, ал. 2 и чл. 9, ал. 1 и ал. 4, чл. 10, ал.1 и ал. 3 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ, бр. 25/2003 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 94/30.11.2012 г.).</p> <p>В ДОВОС е направено описание и анализ на компонентите и факторите на околната среда, културно наследство и човешкото здраве, които ще бъдат засегнати от инвестиционното предложение, както и взаимодействието между тях. В ДОВОС са определени, описани и оценени предполагаемите въздействия върху населението и околната среда в резултат от реализацията на инвестиционното предложение, ползването на природни ресурси, емисии на вредни вещества, генерирането на отпадъци и създаването на дискомфорт, при строителството, нормалната експлоатация и при извънредни ситуации.</p> <p>В Глава 5 на ДОВОС част 5.13 е оценен кумулативния ефект по компоненти и фактори на околната среда. Особено внимание е обърнато и моделирано кумулативното влияние между съществуващите изпускащи устройства и новата инсталация за производство на енергия с оползотворяване на RDF отпадъци, като в част 5.14 са обобщени значимостта на въздействията (преки, непреки, вторични, кумулативни, краткотрайни и дълготрайни, постоянни и временни, обратими, положителни и отрицателни) върху оценените компоненти и фактори на околната среда за етапите на строителство и експлоатация. Инвестиционното предложение на „Топлофикация София“ ЕАД е в обхвата на Приложение № 4 на ЗООС (подлежи на</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>кумулятивен характер на предполагаемите въздействия; потенциално трансгранично въздействие, потенциален ефект и риск за здравето на хората или за околната среда, включително вследствие на аварии, размер и пространствен обхват на последствията (географски район и брой на населението, които е вероятно да бъдат засегнати), ценност и уязвимост на засегнатата територия (вследствие на особени естествени характеристики или културно-историческото наследство; превишение на стандарти за качество на околната среда или пределни стойности; евентуално въздействие върху всички възможни райони или ландшафти, които имат признат национален, общностен или международен статут на защита; степента, до която ИП влияе върху други планове и програми, включително тези в дадена йерархия.</p> <p>Следва да посочим, че в процедирания ДОВОС не е посочено и отчетено съответствието на Програмата с Общинския план за развитие 2014-2020 и други одобрени стратегически документи, например Интегриран план за развитие на София или Програма за управление на отпадъците 2015-2020.</p> <p>Искаме след връщането на ДОВОС за преработка процедурата да започне отначало, възложителят да покани за консултации НПО, а в процедурата да се включи гражданско участие и граждански контрол от НПО, които дейности за организациите на гражданите да бъдат финансирани или от възложителя, или от компетентния орган или от двамата заедно.</p> <p>ДОВОС на ИП не гарантира обществен интерес по никакъв начин, като не забранява на предвидените дейности на ИП да</p>	<p>издаване на Комплексно разрешително – т. 5.2 „Обезвреждане или оползотворяване на отпадъци в инсталации за изгаряне на отпадъци или инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци“, т. „а“ – за неопасни отпадъци с капацитет над 3 т. за час. Възложителят е заявил желанието си за допускане на изключението по чл. 118, ал. 2 от ЗООС и съгласно чл. 99а на ЗООС в съдържанието на информацията към заданието за определяне обхвата и съдържанието на ОВОС, като самостоятелно Приложение 12.2, в което е включена и Оценка за използването на най-добри налични техники (НДНТ) в Инвестиционното предложение (Приложение № 2, т. 2, Писмо от Топлофикация София ЕАД изх. № П-5449/16.12.13 г.).</p> <p>При процедурата по обсъждане на ДОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“, беше подчертано, че ИП се явява 3 заключителен етап от Интегрираната програма за управление на отпадъците на гр. София, утвърдена от СОС.</p> <p>Този въпрос не е предмет от процедурата по обсъждане на ДОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>предизвикват колизии с начина на живот на местното население, да нарушат права, частна собственост, здравословна и благоприятна среда. Това има за причина и факта, че същността и реализацията на ИП не е разяснявана и обсъждана с информационна кампания, обществени консултации, дискусии, мерки за компенсиране на засегнати местни общности в случай на нужда.</p> <p>По време на обществените обсъждания не бе отговорено за запитвания на гражданите за липсата на аварийен план и превенция на риска от непредвидени явления в ДОВОС.</p> <p>ДОВОС на ИП е раписан на базата на заключения, че вече има екоразрешителни за 1 и 2 етап на Интегриран проект за управление на отпадъци – депо, завод за МБТ и компостиращи съоръжения, което не е вярно, тъй като тези екоразрешителни са с висящи дела в административния съд поради жалби на граждани срещу незаконообразност и пропуски при оценка на влиянията върху жизнената среда.</p> <p>Няма докладвани в ДОВОС както и по време на обсъждането, маршрути, разгледани като алтернативи за превоз на зелени отпадъци и утайки – суровина за пещта за изгаряне на отпадъци. Неприемливо е за нас ДОВОС да допуска горене на утайки, зелени</p>	<p>Съгласно българското законодателство, операторът на съоръжението (на етап експлоатация) е длъжен да разработи вътрешен аварийен план, с който се определят мерки за ограничаване и ликвидиране на последиците от авария и за създаване и поддържане на аварийна готовност. Вътрешният аварийен план се основава на максималните възможни последици за персонала, населението и околната среда при авария, и определя мерките за ограничаване и ликвидиране на последиците от авария, функционалните задължения на персонала за действия при аварийната обстановка, както и взаимодействието с органите на изпълнителната власт в съответствие с външния аварийен план.</p> <p>Този въпрос не е предмет от процедурата по обсъждане на ДОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.</p> <p>Инсталацията за RDF е предвидена и оразмерена да оползотворява 180 хил. t/y RDF отпадък. При избора на горивно устройство е прието техническо решение с тласкаща скара, предвид да бъдат оползотворени зелена</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>отпадъци, развалени храни, некачествен РДФ, както и че при липса на суровина от София Заводът за изгаряне на РДФ-София може да си доставя от други градове в станата и от други страни. Обществеността няма да приеме заради усвояването на евросредства общинската управа да превърне столицата на България в дестинация за горене на отпадъци с неясно съдържание и произход от други части на страната или от чужбина.</p> <p>На общественото обсъждане гражданите не получиха отговор как се съчетават вредните влияния на Завода за изгаряне спрямо останалите ИП от Общински план за развитие 2014-2020, оказва се, че авторите на ДОВОС не ги познават, за да ги оценят като възможен кумулативен ефект. Клективът по ДОВОС на обществените обсъждания не докладва съответствие на ИП с Национален план за управление на УОЗ 2014-2020 по Стокхолмската конвенция.</p> <p>ДОВОС оценява липсата на влияния за ЗЗ Долни Богоров-Казичане, но не се произнася за ЗЗ Лозен планина и ЗЗ Витоша, така че за нас не са оценени влияния на близки ЗЗ по НАТУРА 2000.</p>	<p>биомаса - от косене на тревни площи или от есенното окапване на листа, а така също и при бъдещо договаряне между Столична община и Софиска вода и на изсушени утайки от пречиствателната станция в Кубратово. В ДОВОС са разгледани основните маршрути свързани с оползотворяване на RDF отпадък. За разгледаната възможност, за оползотворяване на алтернативни горива, в бъдеще ще бъде разгледана целесъобразността от това намерение и едва след доказването необходимостта ще се определят маршрутите и процедурите за допустимост и разрешителни за използване на тази възможност.</p> <p>Инсталацията е предвидена да оползотворява RDF отпадък, произвеждан от завода за МБТ на София.</p> <p>Не сме съгласни с направената констатация.</p> <p>В ДОВОС са отразени най-близките 4 зони, в т.ч. ЗЗ BG 0000113 „Витоша“ и ЗЗ BG 0000165 „Лозенска планина“, като е оценено и, че „значимите разстояния (от 4, 9,5, 10 и 11 км) до най-близките 4 защитени зони изключват оказването на каквито и да е въздействия върху компонентите им при строителството и експлоатацията на инсталацията за комбинирано производство на енергия чрез оползотворяване на RDF“. Липсата на влияния по отношение на ЗЗ BG 0002004 „Долни Богоров - Казичане“ касае най-вече алтернативната площадка на ТЕЦ „София-Изток“, докато тази на ТЕЦ „София“ предвид, че е 2-2,5 пъти по-отдалечена от предходната спрямо горната зона въобще няма нужда да се коментира. Това се отнася и относно двете споменати зони, за които елементарното логично мислене би трябвало да подсказва, че няма как да се очакват каквито и да било въздействия, предвид значителните разстояния до тях, които са напълно достатъчни за разсейване на каквито и да било замърсители без да се коментират розите на ветровете характерни за гр.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>Екипът, изготвил ДОВОС не можа да отговори на въпроси на гражданите по време на общественото обсъждане ако СО изгаря ТБО в процедираното съоръжение от ИП, как ще достигне изискванията на ЕК за 50 процента рециклиране на ТБО през 2020 г.</p> <p>Според нас така представения ДОВОС за ИП на Топлофикация София не защитава живота и здравето на хората и целостта на природата и на градската среда, заплашва и обществения, и държавния, и общностния европейски интерес с неясно и неизследвано съоръжение, което противоречи на Европейската стратегия 2020, на Програмата за околна среда на ООН, на Националния план за управление на отпадъците и Националната програма за управление на отпадъците, на Програма за управление на отпадъците на София, като ще изгаря с възможни опасни последици ТБО на София, ще игнорира разделното събиране и рециклирането на отпадъците, ще превърне София в център за изгаряне на вредни утайки, инфилтратори и инсенератори с единствена цел получаване на енергия за Топлофикация и спестяване на средства за доставки на природен газ и поевтиняване на услугата за сметка на здравето и спокойствието на хората.</p>	<p>София, които са западно-източни и северно-западни, докато зоните са южно разположени и без да се коментира направеното моделиране при въздействието на атмосферния въздух, от което може да се види, че даже минималните концентрации под допустимите прагове са много, много отдалечени от тези зони.</p> <p>От събраните в гр. София около 410 000 t/y смесените битови отпадъци, след рециклиране, компостиране, и обработка в инсталация за механично биологично третиране /МБТ/, ще бъдат произведени 180 000 t/y RDF, след оползотворяването на които ще се генерират около 50 000 тона/г отпадък (опасен и неопасен). Инсталацията не е предвидена за изгаряне на ТБО. В нея ще се оползотворява RDF отпадък.</p> <p>Това субективно, неподкрепено с факти.</p>
3.	Здравко Младенов, председател на НСЗСИ	Преди изготвянето на ДОВОС не са проведени консултации със заинтересовани страни – например екологични организации, изразили вече становища за действието на основните програми и	В Глава 8 на ДОВОС е дадена справка на проведените консултации, изразените становища и начин на отразяване в ДОВОС, както и мотиви за приетите и неприетите

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>проектите на СО. Преди издаването на акта не са уведомени екологични НПО, участващи в работата на Експертните съвети към РИОСВ и към МОСВ. Не е уважено искането на граждански организации с профил опазване на околна и градска среда да участват в граждански контрол при оценка на въздействията при процедуриране и усвояване на средства на европейските данъкоплатци по големи инфраструктурни проекти, генериращи отпадъци, инфилтрати, утайки, инсенерати и др. Това нарушава Конвенцията по достъп за информация по въпросите на околната среда, Директивата за оценки на въздействия на планове и програми на ЕС, ЗООС, Наредбата за ЕО в частта за взаимодействие със засегната общественост.</p> <p>При реализация на ИП ДОВОС не гарантира запазване на правата и интересите на местното население, частна собственост, здравословна и благоприятна среда. ИП не е разяснявана в кварталите на членовете на нашето сдружение с информационна кампания, информационна кампания не е извършвана, няма обществени консултации, дискусии и обсъждания, няма предвидени мерки за компенсиране на засегнати местни общности, механизъм за оплаквания, фонд за компенсиране на пострадалите.</p> <p>В презентациите на ДОВОС по време на общественото обсъждане се говореше за енергийни ползи повече, отколкото за защита на здравето на хората от новото съоръжение. В представените слайдове от експертите по ДОВОС се съдържаха бланкетни пожелания за безопасност и контрол, вместо действащи мероприятия, които да имат конкретен и задължителен характер и да са проверяеми от държавния контролен орган и от граждански мониторинг. Нямахме предявени условия към инвеститора, а само пожелания и препратки към закона. Така и не са изследвани възможностите за влошаване на параметрите на здравословна и благоприятна жизнена среда от отделните аспекти на процедурираното ИП.</p>	<p>бележки и становища. Получени са становища и са отразени в ДОВОС на :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Инициативен комитет „Дружба П ч.“ и ж.к. „Дружба -2” – зелена” – рег.№ 0500-2/15.11.2013 г. 2. Екологично сдружение „За земята” изх. № 298/15.11.2013 г. 3. Фондация за екологично образование и обучение (ФЕОО) Рег.№ П-4899 от 15.11.2013 г. 4. ПП „Зелените” от 15.11.2013 г. <p>Част от цитираната нормативна уредба не касае ДОВОС на инвестиционното предложение.</p> <p>Инвестиционното предложение на „Топлофикация София” ЕАД е в обхвата на Приложение № 4 на ЗООС, т.е. подлежи на издаване на Комплексно разрешително – т. 5.2 „Обезвреждане или оползотворяване на отпадъци в инсталации за изгаряне на отпадъци или инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци“, т. „а“ – за неопасни отпадъци с капацитет над 3 т. за час, което означава, че Операторът на инсталацията подлежи на периодичен и непрекъснат контрол от съответните контролни органи след издаването му.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>Няма формулирани въздействия, няма и посочени задължения за възложителя градската среда да е защитена и да бъдат отчетени всички възможни рискове и непредвидени явления, застрашаващи природата, живота и здравето на хората, градската среда. Критериите на Европейската агенция за околна среда SOER 2010, задължителни за страните членки, включват при информация и оценка на въздействието да се отчетат едновременно и влиянието върху компонентите на околната среда, и социалните, икономически и политически тенденции. Освен тези критерии, в ДОВОС на ИП не са отчетени и критериите за Оценка на оценките и на Обща система за информация по околна среда на съвещанието на министрите по околна среда в ЕС в Алма Ати, задължителни за България като международни норми за страна-членка извън нормативите за мерки срещу генерираните отпадъци, определени в Директивите на ЕК.</p> <p>Представеният ДОВОС препоръчва одобряване на ИП без да се основава на обективни данни от проведени актуални проучвания, а само на голословни твърдения на възложителя, които е преписал безкритично в презентацията си. Никъде не видяхме пример за апробирана технология и държава и адрес, на който можем да посетим съоръжението и да се уверим в неговата безопасност. Изводите за липса на въздействия са без основателни мотиви. Не ни бяха представени положителни становища за ИП от независими експерти, институции и организации, твърдяни като налични от възложителя, особено тревожна е липсата на становища за подкрепа на ИП от заинтересованите страни от реализацията на ИП – гражданите на София и техните граждански организации. Така представения ДОВОС усилва, а не отговаря на тревогата и</p>	<p>Процедурата за ОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“ е проведена по Глава 6 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС)-чл. 95, ал. 2 и чл. 9, ал. 1 и ал. 4, чл. 10, ал.1 и ал. 3 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ, бр. 25/2003 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 94/30.11.2012 г.).</p> <p>В ДОВОС е направено описание и анализ на компонентите и факторите на околната среда, културно наследство и човешкото здраве, които ще бъдат засегнати в голяма степен от инвестиционното предложение, както и взаимодействието между тях. В ДОВОС са определени, описани и оценени предполагаемите значителни въздействия върху населението и околната среда в резултат от реализацията на инвестиционното предложение, ползването на природни ресурси, емисии на вредни вещества, генерирането на отпадъци и създаването на дискомфорт, при строителството, нормалната експлоатация и при извънредни ситуации.</p> <p>Детайлно оценките са направени и представени в ДОВОС, а в презентациите се дават само изводите и заключенията от доклада по всички компоненти и фактори на околната среда. Само по презентацията на обществени обсъждания не може да се състави мнение за цялостната оценка.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>безпокойството на гражданите, че без ЕО има опасност да се наруши вече създадена благоприятна градска среда, за защитата на която гражданското сдружение се позовава в жалбата си на конституционен принцип и конституционно право и чака произнасяне на съда върху това, а не одобряване на предварително изпълнение.</p> <p>ДОВОС не гарантира безопасност и контрол на ИП, не включва действащи мероприятия с конкретен и задължителен характер, проверяеми от държавния контролен орган и от граждански мониторинг. Не са обсъдени всички факти и обстоятелства от значение за случая /чл.84, ал.2 от ЗООС, във връзка с чл.35 от АПК/. Експертите по ДОВОС не представиха доказателства. Твърдяните липси на вредни влияния на общественото обсъждане бяха представени без основания, данни и доказателства. Изявленията за екологосъобразност беше голословно, без основателни мотиви, без да е търсено и да се зачита мнението на гражданските общности, без консултации със заинтересованите страни.</p> <p>Според нас, при изготвянето и представянето на ДОВОС са нарушени за ЗООС, Наредба за ОВОС, Конвенция Орхус, Директива за ОВОС на ЕК, Правилник за работа на РИОСВ. Част от материалите, предоставени за обсъждане от гражданите не бяха на български език, следователно – не са годни за обсъждане.</p> <p>Членовете на екипа на ДОВОС, правещи презентацията, имаха агресивно и обидно поведение към участващите в общественото обсъждане граждани. Общественото обсъждане се поведе при участието на не повече от 7-8 граждани, което прилича на служебна оперативка, но не на обществено обсъждане на бъдещето на 2 –милионен град.</p>	<p>Цитираният чл. 84, ал. 2 от ЗООС се отнася за Екологична оценка на планове и програми (Раздел II). Настоящата оценка на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“ се провежда по Раздел III на ЗООС - Оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционни предложения.</p> <p>В ДОВОС схемите са описани в текстовата част. При представянето на български език показаните схеми бяха преведени, а при тези на Ramboll беше използван лицензиран преводач.</p> <p>Присъстващите на обществените обсъждания не бяха запознати с документацията по ОВОС, която от един месец е била на разположение в съответните общини - разчитаха само на презентацията, за да си съставят мнение за ИП. Неразбирането на ИП предизвикваше задаването на едни и същи въпроси и едни и същи обяснения, което напрегна обстановката.</p>
4.	Иван Димитров,	При изготвянето и представянето му са нарушени за ЗООС,	Процедурата за ОВОС на ИП за „Изграждане на

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
	председател на УС на СНОК	<p>Наредба за ОВОС, Конвенция Орхус, Директива за ОВОС на ЕК, Правилник за работа на РИОСВ и др.</p> <p>Част от материалите, предоставени за обсъждане от гражданите не са годни за обсъждане, налична е дискриминация, тъй като бяха само на английски език, в нарушение на закона и наредбата, нямаше усилватели и микрофони, за да се чуват презентациите и мненията, не бяха раздадени никакви печатни информационни материали за ИП и ДОВОС.</p> <p>Членовете на екипа на ДОВОС проявиха агресивно и обидно поведение към дошлите да участват в общественото обсъждане граждани.</p> <p>На трите обществени обсъждания общо присъстваха не повече от 10 граждани, което означава, че сме присъствали на служебно съвещание, а не на дискусия на гражданите на София, които не са били информирани реално, иначе щяха да напълнят зала 1 на НДК и да кажат какво мислят, за това, че някой се готви да гори отпадъците им в пещ и с комин да изхвърля в атмосферата пепел и газове, които да вдишват децата им.</p>	<p>инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“ е проведена по Глава 6 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС)-чл. 95, ал. 2 и чл. 9, ал. 1 и ал. 4, чл. 10, ал.1 и ал. 3 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ, бр. 25/2003 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 94/30.11.2012 г.).</p> <p>В ДОВОС схемите са описани в текстовата част. При представянето на български език показаните схеми бяха преведени, а при тези на Ramboll беше използван лицензиран преводач.</p> <p>Присъстващите на обществените обсъждания не бяха запознати с документацията по ОВОС, която от един месец е била на разположение в съответните общини - разчитаха само на презентацията, за да си съставят мнение за ИП. Неразбирането на ИП предизвикваше задаването на едни и същи въпроси и едни и същи обяснения, което в резултат напрегна обстановката.</p> <p>„Топлофикация София“ ЕАД като Възложител е спазила стриктно разпорежданията на Наредбата за ОВОС, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> - публикувала е в пресата обяви за предстоящо обсъждане, в ежедневниците „24 часа“, „Новинар“ и седмичникът „Софийски вестник“; - организираща е поставяне на обяви за предстоящо обсъждане, които са окачени и престояли повече от 30 дни, на специализираните табла в: район „Искър“, район „Сердика“ и Столична община; - уведомила е РИОСВ - София за извършената подготовка за общественото обсъждане;

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>При обявяване на заданието и обхвата възложителят е обявил количество 120 хил. т. годишно РДФ кубчета за изгаряне, в сега представения ДОВОС се разглеждат 180 хил. т. – има несъответствие и разминаване в данните, представени на обществеността в отделните фази на ИП и процедурата и в заключителната оценка на въздействията с увеличен обем на количествата за изгаряне, оттам и на количествата и качествата на вредните емисии, изхвърляни в атмосферата на София.</p> <p>В ДОВОС е приета е технология с вариант без катализатор, за да се поевтини работата на съоръжението, но това поставя под съмнение крайния резултат от пречистване на изхода на комина и поставя под по-голям риск здравето на столичани.</p> <p>ДОВОС не разглежда одобрена от МВР, СО, МТр и др. транспортна схема за превоз на ТБО, РДФ кубчета, утайки, опасни отпадъци от Завод за МБТ с. Яна до Завод за изгаряне на РДФ, което е пропуск на цели етапи от процедурата. Маршрутите за транспортирането неправилно и опасно са избрани да преминават</p>	<p>- осигурила документацията за ДОВОС и приложенията към него на достъпно посочено място в район „Искър“, район „Сердика“, Столична община, „Топлофикация София“ и РИОСВ- София;</p> <p>- документацията за ДОВОС и приложенията към него са качени на сайта на „Топлофикация София“ и РИОСВ-София;</p> <p>За всеки етап от организиране на процедурата по обсъждане на ДОВОС съществуват писмени доказателства, които са представени на контролния орган.</p> <p>Модифицираното RDF гориво не е кубчета.</p> <p>Докладът е изготвен при следните изходни данни, предадени от Столична община:</p> <p>От събраните в гр. София 410 000 t/y битови отпадъците, след реализация на етапи предотвратяване, разделно събиране, отделяне за рециклиране, изготвяне на компост и механично- биологично третиране, се получават 180 000 t/y RDF отпадък. Именно за тези 180 000 t/y RDF отпадък е определена компановката и техническите решения на Инсталацията за оползотворяване на RDF отпадък.</p> <p>В случая, след задълбочения анализ, е избрана некаталитична редукция като решаващо за избора е да бъдат спазени европейските норми. При норма за NOx от 200 mg/Nm³ инсталацията ще даде 100-150 mg/Nm³. За бъдеще след 10-20 г., ако се промени нормата, се активизират 2 и 3 ниво за снижение на емисиите.</p> <p>Съгласно становище на Министерство на регионалното развитие – Агенция пътна инфраструктура (Изх.№ П-4516 от 18.11.2013 г.), ...“При изготвянето на ДОВОС е необходимо да се съобразите и направите съответната оценка за пътищата от републиканската пътна мрежа,</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>през жилищни квартали, а не през необитаеми терени.</p> <p>В представения ДОВОС липсват обективни мотиви за реализацията на ИП без опасност за природата и хората. Посочените са несъстоятелни, неверни, нерабираеми, а други са бланкетни. Цитират се единствено някои законови основания и се сочи, че декларира, че ИП няма вероятност да се окаже значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве, като липсват основанията за това заключение. Не се цитират актуални данни и анализи, на основание на които са направени изводите, както и експертиза, която да твърди, че има проучвания, с които се доказва липсата на влияния за негативен екологичен ефект при реализирането на ИП.</p> <p>В ДОВОС се прави заключение, че ИП няма да окаже въздействие на човешкото здраве и природата, но не се произнася ще окаже ли или не въздействие върху градската среда, което е част от охраняваните от закона принципи на устойчиво развитие.</p> <p>ДОВОС не разглежда например лошото управление на отпадъците и утайките в София, което се отразява пряко върху лошото химично и екологично състояние на водното тяло на река Искър,</p>	<p>които биха се ползвали при транспортирането на RDF отпадъка (refuse derived fuel – модифицирани твърди горива) от доставчика до площадката на Дружеството и обратно до депото за депониране на образувания опасен отпадък при изгарянето му“, в Глава 5 на ДОВОС, част 5.13, точка 5.13.1.3 е направена оценка на кумулативно въздействие от газови емисии от транспортните потоци 1, 2 и 3 по време на експлоатация на ИП по ул. „История Славянобългарска“ и по ул. „Димитър Пешев“ на база данни за автомобилната интензивност по тези пътни артерии в продължение на 2 седмици 3 пъти в седмица – понеделник, сряда и петък, за да бъде обхваната спецификата на трафика там.</p> <p>ДОВОС, в който в пълнота са цитирани данните, на база на които са направени оценките, направени са и анализирани всички потенциални въздействия от реализацията на съоръжението.</p> <p>Градската среда е неразделна част от околната среда. Съобразено е при оценките, направени в ДОВОС, че ИП ще се реализира в градска среда.</p> <p>Лошото управление на отпадъците и утайките в София, което се отразява пряко върху лошото химично и екологично състояние на водното тяло на река Искър, не са</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>която се влива в р. Дунав, оттам в Черно море и е възможно трансгранично въздействие, отречено в доклада.</p> <p>Преди изготвянето на доклада не са проведени консултации със заинтересовани страни – например екологични организации, например бизнес-организации, изразили становища за действието на досегашното управление на отпадъците в Столична община, както и по Наредбата за управление за отпадъци. Това нарушава Конвенцията по достъп за информация по въпросите на околната среда, Директивата за оценки на въздействия на планове и програми на ЕС, ЗООС, Наредбата за ЕО в частта за взаимодействие със засегнатата общественост.</p> <p>ИП не включва раздел за обществен интерес и по никакъв начин не разглежда възможност предвидените дейности да доведат до колизии с начина на живот на месното население, да наруши права, частна собственост, здравословна и благоприятна среда.</p> <p>ИП не е разяснено с информационна кампания, освен с една пресконференция преди две години, информационна кампания не е извършвана, няма обществени консултации, дискусии и обсъждания, няма предвидени мерки за компенсиране на засегнати местни общности.</p>	<p>предмет на настоящото обсъждане.</p> <p>При разработването на ДОВОС експертите стриктно са се придържали към актуализираното Задание за определяне на обхвата и съдържанието на доклада за ОВОС, което е утвърдено от РИОСВ – София с писмо с изх.№ 26-00-8305/13.03.2014г. При разработване на ДОВОС в глава 8 „Становища и мнения на засегнатата общественост, на компетентните органи за вземане на решение по ОВОС и други специализирани ведомства и заинтересовани ведомства, организации и др., в резултат от проведените консултации” са отразени всички получени мнения и становища.</p> <p>В Глава 8 на ДОВОС е дадена справка на проведените консултации с компетентния орган РИОСВ-София и всички заинтересовани страни, като са цитирани всички изразени становища и начин на отразяване в ДОВОС, както и мотиви за приетите и неприетите бележки и становища.</p> <p>Съгласно чл. 4 на ЗООС компоненти на околната среда са: атмосферният въздух, атмосферата, водите, почвата, земните недра, ландшафтът, природните обекти, минералното разнообразие, биологичното разнообразие и неговите елементи.. Съгласно чл. 5 на ЗООС факторите, които замърсяват или увреждат околната среда, могат да бъдат: естествени и антропогенни вещества и процеси; различни видове отпадъци и техните местонахождения; рискови енергийни източници - шумове, вибрации, радиации, както и някои генетично модифицирани организми.</p> <p>„обществен интерес“ и „частна собственост“, не е нито компонент нито фактор на околната среда и не се включва</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			в доклада по ОВОС. „здравословна и благоприятна среда“ е оценена в част Здравно – хигиенни аспекти на околната среда.
5.	Анна Пеева	<p>Проблемът с изхвърляне на диоксини и фурани във въздуха</p> <p>1. Въпросът със замърсяването и натрупването на диоксини и фурани в околната среда изобщо не е засегнат и анализиран в ОВОС, направен е просто един извод, че газовете от Комин 4 не са опасни за здравето на населението, защото не превишават определени норми</p> <p>2. Диоксините се натрупват с времето. Диоксините навлизат в организма на човек чрез храната – мляко, месо, риба и рибни продукти и водят до рак. Оценка или препоръка за нуждата и важността от мониторинг (например всяка седмица в 5 контролни точки) с известните вече системи и начини за пряко или косвено измерване на наличие на диоксини в Европа в ОВОС не е направен.</p> <p>3. Важно е да оценим риска от натрупване на диоксини и фурани от гледна точка на всички замърсители на територията на Европа с оглед на факта, че вече замърсен с диоксини въздух идва в България от страни, където вече работят подобни системи за изгаряне на битови отпадъци или RDF. Тази оценка не е направена в ОВОС-а.</p>	<p>В ДОВОС, Глава 5, част 5.1, точка 5.1.3 е моделирана дисперсията на емисиите на вредни вещества в приземния атмосферен слой, като са получени средногодишни концентрации на вредни вещества в приземния слой и максимални еднократни концентрации при най-неблагоприятни метеорологически параметри.</p> <p>В ДОВОС е даден ясно извода че от технологичния процес за пречистване на газовете не се очаква изпускане в атмосферния въздух на диоксини и фурани, които да създават здравен риск за населението и работещите на обекта, така че не се очаква и натрупването им за създаване на здравен риск.</p> <p>В момента на разпалване на инсталацията се предвижда разпалването да се прави на газ и когато се спира, постепенно се намалява подавания отпадък преминава се на газ и се спира инсталацията. Относно мониторинга - при положение, че има добра настройка на горивния процес, който се контролира и се установи, че няма създаване на диоксини, т.е. да е сигурно, че няма наднормено съдържание на диоксини няма да се отделят диоксини и при цялата дейност на инсталацията. Експлоатацията ще се провежда при строг контрол и ефективно управление на технологичния процес чрез ефективно работеща автоматизирана система за контрол и управление. Няма метод за измерване непосредствено непрекъснато измерване на диоксини. Мониторингът на диоксините се</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>4. Диоксините, изпуснати във въздуха, от Комин 4 ще присъстват във въздуха 24 часа в денонощието с концентрация 0,1ngt/Nm³ в продължение на 20 години. Този замърсен с диоксини въздух ще отива в посока изток, югоизток спрямо Комин 4, когато има вятър. Това могат да са пасища в Стара Планина и Родопите.</p> <p>5. В ОВОС-а липсва оценка – модел на вятъра, до къде ще стигне въздухът изпуснат от Комин 4 на територията на България – за да се предвидят засегнатите територии, вододайни зони и изложени</p>	<p>извършва на точково вземане на проба. Интервалът се определя от съответните власти и се съгласува. Има научни изследвания за нивото на диоксини във въздуха по време на спиране и пускане на инсталацията. Идеята е да се правят изследванията, така че да се пропуска този газ, димните газове през филтрите и да се правят непрекъснати замервания, за да се установи със сигурност, че няма диоксиново замърсяване при работа на инсталацията. Самата настройка на съоръжението с допълнителното изгаряне на газ в началото и пускането ще бъде такова, че да може да гарантира нивото на диоксините да остава едно и също, т.е. да няма диоксини в рамките на пускането и спирането и по време на работа на съоръжението.</p> <p>В ДОВОС е даден ясно извода че от технологичния процес за пречистване на газовете не се очаква изпускане в атмосферния въздух на диоксини и фурани , които да създават здравен риск за населението и работещите на обекта, така че не се очаква и натрупването им за създаване на здравен риск.</p> <p>Нормата от 0.1ng/Nm³ (която се нарича норма за допустима емисия – НДЕ) се отнася за концентрациите (количество вещество в даден обем) на диоксини и фурани в ДИМНИТЕ ГАЗОВЕ, не за атмосферния въздух, който дишаме. Тази концентрация в зависимост от дебита на димните газове се превръща в емисия (количество вещество за единица време). Димните газове на инсталацията са 160 000 Nm³ за един час, следователно диоксините и фураните ще имат емисия от 0.0044 □g/s (микрограма за секунда) – Таблица 5.1-12.</p> <p>Излизайки от комина емисията от 0.0044 □g/s диоксини и фурани дифундира в околните обеми атмосферен въздух (по законите на атмосферната дифузия) и се разрежда.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>на риск от 20 годишно натрупване на диоксин хора, животни и риби.</p>	<p>1. Максималните получени средногодишни концентрации в атмосферния въздух на диоксини и фурани след дифузията е даден в Таблица 5.1-7 и Таблица 5.1-10 за района на ТЕЦ София и ТЕЦ София-Изток. Те са 0.00000267 ng/m³ (нанограм в кубичен метър) и 0.0000023 ng/m³ съответно. Областта на моделиране е 10 на 6 км около инхалацията на оползотворяване на RDF. За метеорологични условия в оценката на годишните концентрации се използва съответната годишна роза на ветровете за 2-те площадки – дадени в Глава 4 на ДОВОС – Фигура 4.1-1 за ТЕЦ София и Фигура 4.1-2 – за ТЕЦ София-Изток. За концентрациите в атмосферен въздух няма определена целева норма, както за други замърсители. За тях има определени биологични индикатори, които могат да се следят на годишна база.</p> <p>2. Максималното възможно еднократно замърсяване, което може да се получи при зададени източници, се определя при най-неблагоприятни и метеорологичните условия, при които то се получава. Това е и единствената характеристика на замърсяването, която може да се получи в случай, че изобщо липсват метеорологични данни за даден район. При вариране на набор от метеорологични параметри – скорост на вятъра за всяка една от 8-те стандартни посоки и класа устойчивост (А – силна неустойчивост, В – умерена неустойчивост, С – слаба неустойчивост, D – неутрална стратификация, Е – слаба устойчивост и F – умерена устойчивост), се пресмята полето на замърсяването, за да се определи неговата максимална стойност при съответните метеорологични параметри и посока на вятъра. В Таблица 5.1-14 и Таблица 5.1-15 са дадени максималните еднократни концентрации за района на ТЕЦ София и ТЕЦ</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>Проблемът с азотните оксиди (NOx)</p>	<p>София-Изток, като максималната стойност за концентрация на диоксини и фурани в атмосферния въздух е 0.00003 ng/m³ (нанограм в кубичен метър) при скорост на вятъра 4m/s, посока на вятъра от югоизток на северозапад и клас устойчивост В (слаба неустойчивост) за ТЕЦ София и 0.00003 ng/m³ при скорост на вятъра 1m/s, посока на вятъра от запад на изток и клас устойчивост В (слаба неустойчивост) за ТЕЦ София-Изток.</p> <p>В ДОВОС, Глава 5.ч, точка 5.1.3 е моделирана дисперсията на емисиите на азотни оксиди в приземния атмосферен слой, като са получени средногодишните и максимални еднократни концентрации при най-неблагоприятни метеорологически параметри. Моделирането на разпространението на азотни оксиди, е направено при КОНСЕРВАТИВНО определени емисии – при норма на допустима емисия (НДЕ) от 200 mg/Nm³ в димните газове. Директива 2008/50/ЕО относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа създава рамка за оценка на качеството на въздуха на равнището на ЕС и отменя и замества предходната директива за качество на въздуха (96/62/ ЕО), и трите дъщерни директиви (1999/30/ЕО, 2000/69/ЕО, 2002/3/ЕО), и Решение 97/101/ЕО на Съвета на Европа.</p> <p>Директива 2008/50/ЕО се допълва от Директива 2004/107/ЕО, свързани с концентрациите на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.</p> <p>В българското законодателство тези директиви са транспонирани в Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух и Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. – за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			<p>озон в атмосферния въздух.</p> <p>В Глава 4 на ДОВОС, Таблица 4.1-1 и Таблица 4.1-2 систематизират нормите за качеството на въздуха от двете директиви и националното законодателство, като за азотни оксиди те са: средногодишна норма (СГН) 40 µg/m³ за 1 година и средночасова норма (СЧН) 200 µg/m³ за 1 час.</p> <p>1. Максималните получени средногодишни концентрации в атмосферния въздух на диоксини и фурани след дифузията е даден в Таблица 5.1-7 и Таблица 5.1-10 за района на ТЕЦ София и ТЕЦ София-Изток.</p> <p>Те са 13.42 µg/m³ (микрограма в кубичен метър) и 8.95 µg/m³ съответно – под СГН от 40 µg/m³.</p> <p>Областта на моделиране е 10 на 6 км около инсталацията на оползотворяване на RDF.</p> <p>За метеорологични условия в оценката на годишните концентрации се използва съответната годишна роза на ветровете за 2-те площадки – дадени в Глава 4 на ДОВОС – Фигура 4.1-1 за ТЕЦ София и Фигура 4.1-2 – за ТЕЦ София-Изток</p> <p>2. Максималното възможно еднократно замърсяване.</p> <p>В Таблица 5.1-14 и Таблица 5.1-15 са дадени максималните еднократни концентрации за района на ТЕЦ София и ТЕЦ София-Изток.</p> <p>Максималната стойност за концентрация на азотни оксиди в атмосферния въздух е 97.03 µg/m³ (микрограма в кубичен метър) при скорост на вятъра 2.5m/s, посока на вятъра от югозапад на североизток и клас устойчивост В (слаба неустойчивост) за ТЕЦ София и 210.32 µg/m³ при скорост на вятъра 4m/s, посока на вятъра от югозапад на североизток и клас устойчивост В (слаба неустойчивост) за ТЕЦ София-Изток.</p> <p>Приземната максимална концентрация за района на ТЕЦ София е под СЧН от 200 µg/m³ при емисии определени по</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>Проблемът с въглеродния диоксид (CO₂) По наши изчисления за 1 година за Потоци 1, 2 и 3, описани в глава 5.1.1.2.1. Транспортна дейност при доставка на RDF и транспортиране на отпадъци и остатъци на страница 203 от транспортни камиони ще бъдат изминати 632 000 километра</p> <p>Проблемът с амоняка, изпуснат във въздуха Как се измерва излишния амоняк, попаднал във въздуха? Какви последствия може да има върху въздуха и хората ако системно се изпуска амоняк през Комин 4?</p>	<p>НДЕ в димни газове от 200 mg/Nm³. Приземната максимална концентрация за района на ТЕЦ София-Изток е над СЧН от 200 µg/m³, което беше довод да се отхвърли тази площадка за реализация на ИП.</p> <p>Транспортната схема е описана в Глава 5 на ДОВОС, част 5.13, точка 5.13.1.3 е направена оценка на кумулативно въздействие от газови емисии от транспортните потоци 1, 2 и 3 по време на експлоатация в рамките на въздействие на ИП по ул. „История Славянобългарска“ (за ТЕЦ София) и по ул. „Димитър Пешев“ (за ТЕЦ София-Изток) на база данни за автомобилната интензивност по тези пътни артерии в продължение на 2 седмици 3 пъти в седмица – понеделник, сряда и петък, за да бъде обхваната спецификата на трафика там.</p> <p>Транспортните потоци са само по 1 курс на ден, което е основание да се заключи, че значимостта на въздействие е много ниско в сравнение с броя на преминаващите за 24 часа останали автомобили.</p> <p>Оценката на емисиите от транспортните потоци е направена по Ниво 2 (Tier 2) от Европейското Ръководство за инвентаризация на емисии ЕМЕР/ЕЕА air pollutant emission inventory guidebook 2013 за основните замърсители от тежкотоварните превозни средства до 32 тона (1.А.3.б.iii).</p> <p>Камионите, които участват в Транспортната схема ще са нови, сартифицирани по Европейски стандарт Евро V, поради което не са предписани специални мерки за тях.</p> <p>Впръскването на амоняк в технологичния процес се извършва строго контролирано, изчислен е стехиометрично необходимия за процеса излишък, така че да не се допуска завишаване на допустимата му емисия в атмосферния въздух. При избраната технология няма да</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>Проблемът с Фините Прахови Частици Моля да сравните делото срещу България към изводите направени в ОВОС – колко малко, кратковременно и незначително ще бъде замърсяването на атмосферния въздух от новата система за горене на RDF и как няма да има риск за човешкото здраве</p> <p>Проблемът с някои Фигури и Таблици в ОВОС На общественото обсъждане хората казаха, че част от информацията в ОВОС е на английски език. Стр.70 Таблица 2.6-1 е трудно четима Пунктове за мониторинг на подземните води на площадката на ТЕЦ „София“ Стр.71 Таблица 2.6-2 трудно четима Пунктове за мониторинг на подземните води на площадката на ТЕЦ „София-Изток“ Стр.105 Таблица 4.2-5 трудно четима Схема води ТЕЦ „София-Изток“ Тези фигури и таблици биха могли да се преработят и дадат на български език</p>	<p>има изпускане на амоняк във въздуха.</p> <p>Главна и основна причина е не добре контролираното строителството на територията на СО - има много строителни обекти, които са източник на неорганизиран емисии на фини прахови частици. От строителните обекти се допуска излизането на машини, които не са измити, не са почистени и те изкарват кал, която става на прах, автомобилите я мелят и от там излизат фини прахови частици. Има заповед на кмета на СО, която изисква във всички строителни обекти да има мивки, където да се мие строителната техника, но тя не се спазва.</p> <p>Втората причина за замърсения въздух с фини прахови частици е това, че 80% от автомобилите в София са над 10-годишни. Една кола, минавайки 150 хиляди км емитира вредности във въздуха спрямо един нов автомобил. При задръствания колите на празен ход димят и пушат.</p> <p>Мерките за намаляване на фините прахови частици трябва да са посочени към неутрализиране на горните причини.</p> <p>В ДОВОС схемите са описани в текстовата част.</p> <p>При представянето на български език показаните схеми бяха преведени, а при тези на Ramboll беше използван лицензиран преводач.</p> <p>В дадените фигури на показаните схеми са отбелязани ясно пунктовете за мониторинг на действащия мониторинг в ТЕЦ София и ТЕЦ София Изток и за пробонабирането за определяне на изискваните от контролните органи параметри на водите няма проблеми.</p> <p>Някои от схемите са дадени за визуализация на описаните в обеснителната записка подробно процесите и съоръженията в инсталацията. Схемите са дадени с превод</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>Проблемът със „засегнатото население“ Бих искала да подчертая, че терминът „засегнато население“ значи всички хора, които ще дишат замърсения въздух от системата за изгаряне на RDF и ОВОС трябва да ни даде точно този анализ – здравния статус на хората сега - 2015 година и очаквания здравен статус на тези хора след 10, 15 и 20 години. Не смятам, че само 2 283 служители на Топлофикация София са „засегнато население“, затова очаквам тази част на ОВОС да бъде преработена.</p>	<p>на основните групи съоръжения в представената презентация на Възложителя и на колектива изготвил ДОВОС. Презантацията на представителя на фирмата Реймбол беше представена с превод – симултантен на български език както и дадените отговори на зададените въпроси .</p> <p>Както е отбелязано в ДОВОС, жителите на най-близко разположените жилищни райони и за двете алтернативни площадки също са потенциално засегнато население. В ДОВОС е извършен здравно-демографски анализ на г. София, тъй като няма официални данни за населението в тези зони около 2-те площадки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за ТЕЦ София - на североизток – жилищни сгради от кв. „Орландовци“, от север - единична жилищна сграда, от североизток и изток - четири ведомствени жилищни сгради. • за ТЕЦ „София-Изток“ Най-близките жилищни зони до границите на контура на ТЕЦ „София-Изток“ - на североизток – кв. „Д.Миленков“, на югоизток – жилищен блок и на юг – част от кв. „Дружба“. <p>Като интегрален показател, който дава индиректна информация за заболяемостта на населението, в ДОВОС е разгледана смъртността по причини в София (столица). Данните сочат, че стилът на живот - нездравословно хранене, наднормена телесна маса, вредните навици (консумация на алкохолни напитки, тютюнопушене), липса на подходящи двигателен режим, обездвижване и стрес имат водещо значение за болестите, които водят до смърт сред населението, а именно над 90 % от умираанията в Столична община се дължат на 4 класа болести: на първо място са болестите на органите на кръвообращението (хипертония, исхемична болест на сърцето, остър инфаркт на миокарда и мозъчносъдови болести); на второ място са</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			<p>злокачествените новообразувания (главно на храносмилателната и дихателната система); на трето място са болестите на дихателната система и на четвърто място - болестите на храносмилателната система.</p> <p>Поради промяна в първичната регистрационна документация и начина на отчитане след въвеждането на системата на НЗОК, от 2000 г. не са налични официални данни за здравното състояние на населението като регистрирана заболеваемост по обращаемост, и заболявания, водещи до временна неработоспособност. Отсъствието на такава информация значително затруднява провеждането на анализ на нивото, структурата и тенденциите в разпространението на превалиращите в структурата на заболеваемостта хронични неинфекциозни заболявания.</p> <p>Съществува официална статистическа информация само за подлежащите на задължително регистриране случаи на: заразни болести, туберкулоза, болести, предавани по полов път, психични, злокачествени заболявания и хоспитализации. Въведените клинични пътеки оказват определено влияние върху нивото и структурата на хоспитализираната заболеваемост, поради което някои от показателите следва да се разглеждат условно. Независимо от това сред причините за хоспитализация по класове болести водещи са болестите на органите на кръвообращението, болестите на дихателната система, и болестите на храносмилателната система, които обуславят общо около 1/3 от хоспитализациите, както в София, така и в страната.</p> <p>Прогнозиране на очаквания здравен статус на населението, живеещо в близост до ИП след 10, 15 и 20 години. не се налага и не е оправдан, тъй като не се очакват превишения на нормите на допустими емисии на химични фактори / токсични газове и други замърсители на атмосферния</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>Проблемът с Най-Добрите Налични Техники (НДНТ) От гледна точка на горенето на отпадъци, може би ни е предложена една сравнително добра и затова доста скъпа система за горене от Дания, но от гледна точка на йерархията за управление, която трябваше да се вземе предвид, горенето съвсем не е най-добрата налична техника. Когато се направи икономическа оценка, както предлагам в точка 9, ще се види колко ненужно, енергоемко и скъпо е изгарянето като метод на третиране на отпадъците.</p> <p>Проблемът с икономическата оценка На общественото обсъждане стана ясно, че трябва да оценяваме всяка една от фазите на третирането на битовия отпадък на София по отделно. Заводът за МБТ от една страна и системата за изгаряне на RDF от друга. Това не е коректно и така не се дава възможност на гражданите да сравнят различни начини за справяне с отпадъка. Икономическата обосновка на цялата задача „оползотворяване на битов отпадък от град София“ включва следните съставни части: 1) Събиране и извозване на битов отпадък от улиците до завода за МБТ.</p>	<p>въздух. Такъв мониторинг се извършва само при констатирани завишени стойности на вредни емисии над хигиенните норми (като примери могат да бъдат посочени КЦМ Пловдив, ОКЦ Кърджали и региона на Стара Загора - за изясняване последиците от замърсяванията през 2006.</p> <p>Инвестиционното предложение на „Топлофикация София“ ЕАД е в обхвата на Приложение № 4 на ЗООС (подлежи на издаване на Комплексно разрешително – т. 5.2 „Обезвреждане или оползотворяване на отпадъци в инсталации за изгаряне на отпадъци или инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци“, т. „а“ – за неопасни отпадъци с капацитет над 3 т. за час. Възложителят е заявил желанието си за допускане на изключението по чл. 118, ал. 2 от ЗООС и съгласно чл. 99а на ЗООС в съдържанието на информацията към заданието за определяне обхвата и съдържанието на ОВОС, като самостоятелно Приложение 12.2, в което е включена и Оценка за използването на най-добри налични техники (НДНТ) в Инвестиционното предложение (Приложение № 2, т. 2, Писмо от Топлофикация София ЕАД изх. № П-5449/16.12.13 г.).</p> <p>Този въпрос не е предмет от процедурата по обсъждане на ДОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>2) Третиране на битов отпадък в завода за МБТ в „Садината“ до София и депониране на част от него след третиране.</p> <p>3) Транспортиране от МБТ Завод до площадката на ТЕЦ София на RDF гориво.</p> <p>4) Горене на RDF гориво в ТЕЦ София от което получаваме електрическа и топлинна мощност.</p> <p>5) Извозване и депониране на дънна пепел (неопасен отпадък) и летяща пепел (опасен отпадък).</p> <p>Обсъждане само на екологичния отпечатък от точка 4) горене на RDF не помага на хората да видят огромния ресурс на пари, машини, човешки труд и последващо замърсяване. Реално гражданите нямат възможност да изберат друга освен предложената в ОВОС система за изгаряне по точка 4), въпреки факта, че решението на цялата задача – точки 1) до 5) може да се направи по по-разумен, по- екологичен и най-вече по по-евтин начин.</p> <p>Моят въпрос е в коя фаза и кой експерт ще направи икономическа оценка на задачата „оползотворяване на битов отпадък от град София“ като горенето на RDF в ТЕЦ София ще се яви само една част от тази оценка.</p> <p>Може лесно да се докаже, че избраният начин за третиране на битовия отпадък чрез изгаряне на RDF не е рентабилен. Може да се окаже, че не са избрани и ползвани Най-Добрите Налични Техники за третиране на отпадъци в Европа и в света.</p>	

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>Проблемът с йерархията за управление на отпадъците</p> <p>На първо място бих искала да посоча, че ОВОС признава, че горенето на RDF носи рискове, но приема, че печалбата от това горене е достатъчна, за да се поемат тези рискове.</p> <p>На второ място ще покажа какъв е морфологичният състав на битовите отпадъци на град София, от което се вижда, че приоритет 2 изобщо е пропуснат от Столична Община и „Топлофикация София“ ЕАД.</p> <p>Прилагам таблица „Морфологичен състав на БО“, взета от страница 27 на „Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“, публикувана на Интернет сайта на МОСВ.</p> <p>Рециклиране и компостиране на битови отпадъци са предмет на приоритет 2 от йерархията и те дават общо 89,72% от него. Ако приоритет 2 беше спазен или взет под внимание, нямаше да има количества битов отпадък, от които да се произведе RDF, който в последствие да се изгори.</p> <p>Съответно смятам за логичен извода, че в инсталацията за изгаряне на RDF, под форма на изсушени брикети ще постъпват предимно и основно био-отпадък, годен за компостиране (кухненски и градински отпадъци) и вторични суровини (пластмаса, хартия, картон, гума, текстил), годни за рециклиране.</p> <p>На последно място ще кажа, че в Европа в последните 20 години се наблюдава следната тенденция: там, където отпадъците се горят, гражданите са стимулирани да произвеждат повече отпадък, което е в пълно противоречие с приоритет 1: предотвратяване. От своя страна общините имат трайно решение чрез горене, което е прието за по-добро от депонирането и не финансират системи за компостиране и рециклиране. Чрез горене от една страна се замърсява околната среда, а от друга се генерира пепел, която на свой ред отново трябва да се депонира. Това логично води до извода, че рано или късно пред Софийска община ще изникне въпросът за нуждата от ново депо, това значи нов терен от декари земя и нови суми за строеж на депо.</p>	<p>В случая под формата на възражение е изразено становище относно виждането на вносителите за реализация на йерархията за управление на отпадъците на гр. София.</p> <p>Въпреки, че се ползват едни и същи изходни данни, се констатира разлика в тълкуванията и изводите.</p> <p>Поставените въпроси са общи за стратегията, но като се има предвид че Програмата за управление на отпадъците е в напреднала фаза на изпълнение, изпълнен е 1 и 2 етап от програмата, не целесъобразно отново да се иска ревизия на вече приети решения.</p> <p>В тази връзка да отбележим, че поставените въпроси не са предмет от процедурата по обсъждане на ДОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>Дължна съм да кажа, че ако се извършва ефективно разделно събиране от врата на врата от гражданите и потоците битов отпадък се отделят чисто при източника и отидат за компостиране и рециклиране в дългосрочен план от 20 години ще имаме следното:</p> <p>1) Компостът, като краен продукт след третиране на 41,8% от отпадъка отива за наторяване на ниви и градини, защото е хигиеничен и полезен за почвата и растенията</p> <p>2) Вторичните суровини в размер на 47,92% се връщат в производството</p> <p>3) Реално за депониране ще останат около 10% от отпадъците, което означава, че депото в „Садината“ може да се ползва не 20, а 200 години</p> <p>4) След като нямаме горене, отпада замърсяването на въздуха и депониране на генерираната пепел (дънна и летяща)</p> <p>Това е приложение на практика на Стратегията за Нулеви Отпадъци. Има много общини в Европа, които вече са я приложили и могат да споделят своя опит със Софийска Община. Това е едно устойчиво и модерно решение на проблема с отпадъците, което отговаря на йерархията за управление и дава наистина добри резултати – с най- малка вреда за природата и хората.</p> <p>Моля, да имате предвид, че гражданите, заинтересовани от този проект на „Топлофикация София“ ЕАД и Софийска Община са водени от най-добри намерения, да защитят природата и да оставят нормална и здравословна околна среда на бъдещите поколения.</p> <p>Накрая бих искала да благодаря на всички специалисти и служители на „Топлофикация София“ ЕАД и в 3-те обществени обсъждания: най-вече на д-р инж. Петров, инж. Иванова и д-р Громкова за тяхното търпение, че отговаряха неуморно на различни граждани, дори когато се повтаряше един и същи въпрос.</p>	
6.	Диана Хаджиангелова, зам. председател	Лошото качество на въздуха убива повече хора в Европа, отколкото при пътнотранспортни произшествия. То е отговорно за над 400 000 смъртни случая всяка година, съответната цифра за	

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
	Национално пациентско обединение „Конфедерация Защита на Здравето“	<p>България е 11 231.</p> <p>Източниците на замърсяване са навсякъде около нас. Автомобили, отоплителни инсталации, горивни инсталации или земеделието, всички излъчват различни замърсители, но те могат да се трансформират във въздуха, за да станат ултрафини частици прах, около 30 пъти по-тънки от човешки косъм, които се настаняват дълбоко в белите ни дробове. Това има трагични последици за здравето, вариращи от рак на белите дробове до сърдечносъдови заболявания и хронични респираторни заболявания.</p> <p>Като представители на пациенти с астма, алергия и хронична обструктивна белодробна болест (ХОББ), ние сме особено засегнати. Всъщност, лошото качество на въздуха може да доведе до повишени рискове (особено за деца), развиващи астма и дихателни алергии. Хората с астма, алергии и ХОББ са първите, които реагират и симптомите на техните заболявания могат да се влошат в случай на лошо качество на въздуха. Пациенти с астма страдат повече в момента или след дни с по-високи нива на замърсяване.</p> <p>Изключително важно е да бъде взет под внимание здравния аспект при изгарянето на смесен битов отпадък (смесено от пластмаса до опасни отпадъци от домакинството). Повечето хора се хващат за това, че ще се получава енергия от боклука и не се замислят реално за цената която ще платят за замърсения въздух, а в София определено не ни трябва още замърсители. Вашето решение ще има голямо влияние върху качеството на въздуха, който ще дишат нашите деца, а и ние самите през следващите години. Ето защо се надяваме да бъдете взето разумното решение в полза на здравето на хората, живеещи в София околностите.</p>	<p>Предмет на ДОВОС е оползотворяване само на RDF отпадък, а не смесен битов отпадък и при технологичните процеси и управлението им са приложени най-добрите производствени практики в Европа и света, като се гарантира недопускане на нарушения на нормативните изисквания , относно негативни въздействия върху компонентите и факторите на околната среда и изключване на възможността за създаване на здравен риск за населението в района и работещите на обекта.</p>
7.	Борислав Сандов, пълномощник на съпредседателите на ПП „Зелените“	ПП „ЗЕЛЕНИТЕ“ работим за запазването на първичните ресурси на земята за идните поколения, като същевременно не им завещаваме огромни сметища и замърсяващи инсталации като инсинератори за изгаряне на отпадъци или RDF.	Изразеното становище е субективно и емоционално (напълно политическо) изявление, което не е предмет от процедурата по обсъждане на ДОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>ПП „ЗЕЛЕНИТЕ” активно подкрепяме подхода за „Нулеви отпадъци\ който практически се опитва да подражава на устойчивите цикли в природата, където отпадните продукти от едни процеси са ресурси за други и реалната замяна на думата „отпадъци“ с „ресурси“. „Нулеви отпадъци“ означава проектиране и управление на продуктите и процесите по начини, драстично намаляващи обема и елиминиращи токсичността на отпадъците. Този подход запазва и възстановява всички ресурси, без да ги изгаря или погребва в сметища. Изпълнението на местни инициативи за „Нулеви отпадъци“ елиминира изпускането на емисии във въздуха, водата и в почвата, които могат да са опасни за здравето на хората, животните и растенията. Ние оказваме политическа подкрепа и съдействие за създаването и развитието на центрове за повторна употреба и поправка, рециклиране и компостиране, паркове за възстановяване на ресурсите и еко-индустриални паркове. Подкрепяме и стимулираме също инициативи и подходи, в които продуктите от едни процеси са ресурси за други, с цел откриването на многократно повече зелени работни места, отколкото депонирането или изгарянето на отпадъците.</p> <p>ПП ЗЕЛЕНИТЕ категорично отхвърляме изгарянето на отпадъци, като вече отречен от ЕС метод за устойчиво управление на отпадъците и в частност изгарянето на гориво от отпадъци (RDF) на площадка на Топлофикация София. При изгарянето на RDF, дори създателите на технологията не могат да гарантират, че няма да се отделят опасни диоксини и фурани в атмосферния въздух, причиняващи онкологични заболявания и малформации при бременните жени, поради вариращото в широки граници съдържание на материали и химически вещества от зареждане до зареждане на пещите.</p> <p>Тази инсталация, както е предвидена според нас, Зелените няма да бъде „завод за отпадъците” на софиянци, а „завод за рак”!</p> <p>Затова ние, Зелените, категорично отхвърляме доклада за ОВОС на предложението за изграждане на инсталация за изгаряне на гориво</p>	<p>на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“. Всички повдигнати въпроси и аспекти в изявлението, са разгледани и обследвани при реализация на различни етапи от Програмата за управление на отпадъците в гр. София и за тях има взети решения, които в пълна степен съответстват на европейското законодателство.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>от отпадъци (RDF) на площадка на Топлофикация София по метод на осъществяване, без да влизаме в детайли и призоваваме жителите на София също да го направят, защото това предложение е опасно за тяхното здраве и здравето на техните деца!</p> <p>На мястото на това предложение ние, Зелените предлагаме с предвидените средства да се финансират проекти за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Задължително спазване на йерархията на управление на отпадъците като всяко отклонение от йерархията се подлага на широк обществен дебат. 2. Ускорено изглаждане на съоръжения за устойчиво третиране на отпадъците и пренасочване на част от бюджетното и европейско финансиране към предотвратяване, повторна употреба, разделно събиране и рециклиране. Адекватна рекултивация на съществуващите сметища, включително чрез предепонирание и оценка на възможностите за извличане на ресурси от тях. 3. Въвеждане на срокове и количествени цели на национално и общинско ниво за % предотвратени и % повторно използвани отпадъци, и събиране на данни за отчитане изпълнението на тези цели. Някои възможни мерки за предотвратяване на отпадъци са: замяна на еднократните транспортни опаковки от ПВЦ фолио с многократни каси; пълна забрана на тънките найлонови торбички и въвеждане на такса върху по-плътните; въвеждането на депозитни системи за опаковки за някои напитки и храни. 4. Въвеждане на пълна финансова отговорност на производителите на стоки, които бързо се превръщат в масово разпространен, отпадъци, за трайното внедряване на работещи системи за разделното събиране на тези отпадъци при обхващане на всички граждани, фирми и институции. 5. Промяна на такса „смет“ в зависимост от реално изхвърлените количества смесен битов отпадък и реално събиране на глобите, предени в закона, както за незаконно изхвърляне на отпадъци и замърсяване на обществени места, така и за неправилно разделяне или смесване на отпадъците 6. Такса „смет“, продуктовете такси и всички други приходи, 	

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>свързани с отпадъците, постъпващи в националния и в общинските бюджети, да се ползват само и единствено за управление на битовите отпадъци с цел въвеждане на устойчиви в дългосрочен план системи за управление.</p> <p>7. Въвеждане на постоянни обучения за устойчиво управление на отпадъците във всички нива на образователната система, както и регулярни разяснителни кампании за гражданите на всички общини</p> <p>8. Подпомагане на активен граждански диалог и контрол при управлението на отпадъците, включително чрез осигуряване на обществен достъп до цялата налична информация, свързана с отпадъците</p> <p>9. Законодателно въвеждане на задължителна оценка на жизнения цикъл и задължителен екодизайн на продуктите преди пускането им на пазара с цел по-лесна повторна употреба и рециклиране, и намаляване количеството и токсичността на образуваните отпадъци в края на жизнения им цикъл.</p> <p>Решаването на проблема с отпадъците е сложен и труден процес, който, без активното и осъзнато отношение на всички български граждани и институции, е обречен на неуспех.</p> <p>Затова, призоваваме всички граждани на София, медии и институции да кажат „НЕ на опасното предложение за изграждане на инсталация за изгаряне на гориво от отпадъци (RDF) на площадка на Топлофикация София“ и да подкрепят популяризирането и прилагането на устойчивите модели за управление на отпадъците, предлагани от Зелените.</p> <p>„Защото нашият боклук не е чужд проблем!“</p>	
8.	Веселин Кирев – Гражданска инициатива за обществен и релсов транспорт	<p>Изразява категоричното си несъгласие с цялостното провеждане на процедурата по обществено обсъждане на посочения проект.</p> <p>Счита, че е липсвало достатъчно разгласяване на обществеността. Уточнява, че „достатъчно разгласяване на обществеността“ разбират същото, което е било извършено при създаването на кадастрална карта и кадастрални регистри на различни райони на</p>	<p>Уважаваме правото на мнение.</p> <p>Законово уредената процедура за оповестяване е спазена точно.</p> <p>Относно коментара за „всички входове и всички локове“:</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>Столична община, а именно: Информационни материали са били разлепвани на всички входове и всички блокове по квартали</p> <p>Обръщат внимание на часовете на провеждане на обществените обсъждания, като последното (в Столична община) е било с начало 11:30 през деня, което намират за очевидна предпоставка за скромно гражданско присъствие, на основание „Все пак този час съвпада с работното време на една значителна част от жителите на града“;</p> <p>„Дали по този начин не се цели по-скоро формално изпълняване на процедурата отколкото реално гражданско участие при взимането на решения за бъдещето на града?“</p> <p>Гражданска инициатива за обществен и релсов транспорт“ поставя и други искания, а именно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Желаете да получи копие от протокола от общественото обсъждане, проведено на 10-ти юли в сградата на Столична община 2. Желаете да бъде изяснено – дали в процедурата е включено цялостно измерване на замърсителите на въздуха като например фини прахови частици 2,5 микрометра? 3. За да се гарантира прилагането на законоустановената йерархия 	<p>Информационните канали в Р.България и в частност град София са обществено достъпни, популярни, известни и използвани.</p> <p>Ако желанието на „Гражданска инициатива за обществен и релсов транспорт“ е връщане към масово разлепване на хартиени материали вместо оповестяване по електронни канали при стриктно спазване на законовата процедура, това подлежи на сериозен дебат и икономически анализ.</p> <p>Обсъждането в Столична община започна в петък в 11:30ч и завърши в 16:15ч, т.е. 4:30 часа.</p> <p>Работното време приключва в общия случай за редовна смяна до 18:00ч. Добавяме време за придвижване на работещите граждани, желаещи участие в обсъждането, за гр.София това е средно 40 min.</p> <p>При поставеното ограничение, обсъждането може да започне в 19:00ч. Краят на обсъждането при същите условия ще е до полунощ.</p> <p>Извозване на хората в малките часове на денонощието е силно затруднено.</p> <p>„Очевидната предпоставка за скромно гражданско присъствие“ не лишава гражданите от участие в обсъждането защото:</p> <p>Становища от граждани могат да се изпращат по електронни канали.</p> <p>Дори и на становища, постъпили в последните минути на последния работен ден от седмицата, се дават отговори.</p> <p>Обществената дейност си има цена, включваща баланса между трудовите задължения и участие в обществени процедури.</p> <p>ЖЕЛАЕМ РЕАЛНО ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ, но НЯМА постъпило становище от отделен гражданин, като</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>за управление на отпадъците, този ДОВОС трябва да е част от общ ДОВОС на всички останали компоненти от „Интегрираната” система за управление на отпадъците на Столична община, според чл. чл. 82 (3) на ЗООС. Да се инициира нова процедура за ОВОС, която да включва всички елементи на горепосочената система – вкл. Завода за механично-биологично третиране.</p> <p>4. На обсъждането не бе изяснен въпрос на граждани – как и къде ще бъдат обучавани служителите за работа със съоръжението и дали това е включено в посочения проект</p> <p>5. На обсъждането не бе изяснен въпросът дали замърсяването при транспортирането на RDF от завода до площадката на ТЕЦ София и след това на акумулирания опасен отпадък е отразено достатъчно ясно в крайните заключения.</p> <p>Изразяваме категоричното си несъгласие с начина на преставяне на очакваното емисионно замърсяване при транспортирането на RDF, но и отвозването на дънната пепел и опасните отпадъци като процент от настоящата ситуация.</p> <p>Освен това не е показано регионалното и трансграничното замърсяване от придвижването на посочените 10 800 т. опасни отпадъци на година (стр. 205).</p> <p>Твърдението на същата страница, че: „Емисии се изпускат директно в атмосферния въздух от ауспусите на обслужващия строителството транспорт.” не почива на абсолютно никаква база данни, след като в документи на ЕК се посочва, че замърсяването се генерира не само при изгарянето на горивото на превозните средства, но и при фрикцията (триенето) на гумите на превозното средство в пътната настилка, както и от накладките на превозното средство при спиране.</p> <p>https://ec.europa.eu/jrc/sites/default/files/jrc89231-online_final_version_2.pdf</p>	<p>уточняваме че „отделен гражданин” разбираме физическо лице, внесло становище от свое име.</p> <p>Наредбата задължава ТОПЛОФИКАЦИЯ София ЕАД да предаде протоколите от обществените обсъждания на Компетентния орган.</p> <p>Поставеният въпрос не е предмет на настоящото обсъждане.</p> <p>Обсъждането на Доклад за ОВОС за Инвестиционното предложение не третира детайли на бъдещите проектни разработки. На този етап е само инвестиционно намерение. Разбира се, в проектите на етап технически или работен, се включват програми за обучение и се определя еднозначно този въпрос.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			<p>Критиката щеше да бъде конструктивна, ако беше подадена като препоръка на етап „Задание за ДОВОС“.</p> <p>Прегледана е цитираната публикация, издадена от European Commission Joint Research Centre Institute of Energy and Transport</p> <p>Публикацията на Theodoros Grigoratos и Giorgio Martini от Изследователския център на Институт по енергетика и транспорт в Италия не е Хармонизиран европейски норматив в Р.България. Посочената публикация е стойностна и подлежи на анализ за прилагането ѝ в инженерната практика.</p> <p>„Legal Notice ... Neither the European Commission nor any person acting on behalf of the Commission is responsible for the use which might be made of this publication.”</p> <p>в свободен превод: „Правни указания ... Нито Европейската комисия, нито лице, действащо от името на Комисията, е отговорно за използването на съдържашото се в тази публикация.”</p>
		<p>6. Никъде в процедурата по ОВОС не открихме цялостно изследване на външните разходи, които ще се генерират при посочената логистична верига. В тях се включват – освен замърсяване на въздуха, шумово замърсяване, пътно-транспортни произшествия, разрушена пътна мрежа и други. (http://ec.europa.eu/transport/themes/sustainable/internalisation_en.htm, http://ec.europa.eu/transport/themes/sustainable/studies/doc/2014-handbook-external-costs-transport.pdf)</p>	<p>Шумово замърсяване е оценено в Доклада.</p> <p>Относно посочените проблеми с превозните средства:</p> <p>Критиката щеше да бъде конструктивна, ако беше подадена като препоръка на етап „Задание за ДОВОС“.</p> <p>Камионите с RDF отпадък генерират трафик в пъти по-малък от трафика по същите маршрути сега.</p> <p>ПТП не са съществен проблем на Доклада за ОВОС на ТОПЛОФИКАЦИЯ София.</p> <p>Накратко: ЦЯЛОСТНО изследване не е възможно да бъде направено. Инженерните изследвания се правят с инженерна точност. Научните изследвания се правят с</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			повишена точност, достатъчна за достоверни резултати.
		<p>В заключение, „Гражданска инициатива за обществен и релсов транспорт“:</p> <p>Счита, че посочените проблеми с измерванията и незащитени твърдения сериозно компометира цялостната процедура и поставя под въпрос работата на екипа и неговата компетентност.</p> <p>Настоява за преразглеждане на процедурата, нейната редакция в посочените елементи и повторното ѝ представяне за обществено обсъждане</p>	<p>Компетентността на Проектантите се удостоверява по законово установен ред в Р.България.</p> <p>ТОПЛОФИКАЦИЯ София ЕАД се съобразява с решенията на компетентните органи.</p>
9.	Екологично сдружение За Земята	<p>1. Съответствие с йерархията за УО</p> <p>1.1 За да се гарантира прилагането на законоустановената йерархия за управление на отпадъците, този ДОВОС трябва да е част от общ ДОВОС на всички останали компоненти от „Интегрираната“ система за управление на отпадъците на Столична община, според чл. чл. 82 (3) на ЗООС. Да се инициира нова процедура за ОВОС, която да включва всички елементи на горепосочената система – вкл. Завода за механично-биологично третиране.</p>	<p>1.1 Чл. 82, ал. 3 от ЗООС - Когато за осъществяване на инвестиционното предложение трябва да се развият и други, свързани с основния предмет на оценка, спомагателни или поддържащи дейности, те също се включват в изискващата се оценка, независимо дали самостоятелно попадат в обхвата на приложения № 1 се отнася за спомагателни или поддържащи дейности.</p> <p>Нито Програма за управление на отпадъците на Столична община, нито Инсталацията за МВТ са спомагателна или поддържащи дейности спрямо ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“. Последната е подлежала на процедура по ОВОС и има влязло в сила решение.</p>
		<p>1.2 Липсата към днешна дата на актуален морфологичен анализ на твърдите битови отпадъци, генерирани на територията на Столична община, както и на актуална действаща програма за управление на отпадъците (работи се по „актуализирана“ програма от 2006 г.!!!), за предложената трета фаза от „интегрираната“ система за управление на отпадъците в София е на практика невъзможно да се докаже, че не противоречи на йерархията за управление на отпадъците в нарушение на чл. 4 от ЗУО и чл. 4 на Директива 2008/98/ЕО.</p>	<p>1.2 Това не е от компетентността на Възложителя и не е предмет на обсъждане на доклад по ОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.</p>
		<p>1.3 При изготвянето на доклада трябва да се има предвид йерархията за управление на отпадъците и как новата инсталация</p>	<p>1.3 Това не е от компетентността на Възложителя и не е предмет на обсъждане на доклад по ОВОС на ИП за</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>ще повлияе постигането на краткосрочните и дългосрочни цели според приоритетите в тази йерархия. Такива изисквания има в директивата за управление на отпадъците, и други стратегически документи. Според Директива 2008/98/ЕО чл.4 пар.1 приоритет при управлението на отпадъците трябва да е тяхното предотвратяване, повторна употреба и рециклиране, едва след това идва енергийно оползотворяване (чрез изгаряне на RDF) и накрая депонирането. Тази йерархия е възприета и отразена в програмите на българските институции като МОСВ и ИАОС, отговорни за статистическото управление на отпадъците. Според Директивата чл.4 пар.2 и чл.6 (2) от ЗУО, отклоняването от йерархията се допуска за специфични потоци отпадъци, „във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на такива отпадъци“. Следователно тези съображения основаващи се на оценка на жизнения цикъл на отпадъците трябва да бъдат изведени и оценени в доклада по ОВОС, с оглед спазването на законодателство.</p> <p>Тъй като на този етап такава оценка липсва и/или не е предоставена в публичното пространство, изборът на инсталация за оползотворяване (инсинератор) на RDF нарушава йерархията за управление на отпадъците и чл 4. пар. 2 от Директива 2008/98/ЕО, както и чл. 4 от ЗУО.</p>	<p>„Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.</p>
		<p>1.4 От ДОВОС – отговор на становището на За Земята относно обхвата на ДОВОС в таблица на стр. 338: “В случая не се изисква спазване на приоритетите, като йерархия при отпадъците. RDF не са отпадък – а са модифицирани твърди горива, получени от отпадъци и предназначени за оползотворяване на енергия (Решение 14-8/2008 г. РИОСВ София)”</p> <p>Това твърдение поставя под сериозно съмнение компетентността на експертния екип, съставил ДОВОС-а. RDF определено е отпадък според българското законодателство, виж Приложение 1 към Наредба 2 от 23.07.2014 за класификация на отпадъците: 19 12 10-Горими отпадъци (RDF – модифицирани горива, получени от отпадъци).</p>	<p>Проблемът с йерархията на отпадъците не е предмет на това обсъждане.</p>
		<p>1.5 В настоящия момент може да се заключи, че изгарянето на 180</p>	<p>1.5 Това не е от компетенцията на Възложителя и не е</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>хиляди тона РДФ в ТЕЦ ще представлява скъпо струващо разхищение на ресурси, тъй като RDF представлява предимно калоричната част от битовите отпадъци – пластмаси, дървесина, хартия, текстил – материали, които, когато са събрани разделно при източника, могат да бъдат повторно използвани или рециклирани.</p> <p>Очаквания скоро законодателен пакет на Европейската комисия за Кръгова икономика, която ще бъде приет до 2017 г. (т.е. преди или около очакваното пускане в действие на инсталацията) с много голяма вероятност ще допуска изгаряне само на nereциклируеми отпадъци. Към настоящия момент е недоказуемо, че RDF ще се състои само от nereциклируеми отпадъци.</p>	<p>предмет на обсъждане на доклад по ОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.</p>
		<p>2. Социално-икономическо въздействие</p> <p>От изключителна важност за населението на София е да знае колко ще струва цялото управление на отпадъците в София и кой ще плати за това. Имайки предвид, че интегрираната система струва около 360 млн. лв. и предлаганият инсинератор ще струва 130 млн. евро (около 255 млн. лв.), то само инвестиционните разходи надхвърлят 600 милиона лева. Предвид размерът на инвестицията в ОВОС трябва да се изясни по какъв начин Топлофикация София смята „цените за отопление в София да останат без промяна в бъдеще“¹. Препоръчваме възложителя Топлофикация София ЕАД със съдействието на Столична община да изготвят и предоставят на населението на град София ясна и нагледна информация за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • формирането и размерът на цената на единица произведена топлинна енергия от RDF инсталацията съотнесена спрямо цената от инсталациите на газ; • размерът на такса смет за домакинства и бизнеса, отчитайки влиянието на RDF инсталацията, инсталацията за МБТ, както и на останалите елементи от цялостната система за управление на отпадъците; • цената, на която Топлофикация София ще купува и/или Столична община ще заплаща за изгарянето на RDF и базата, на която ще се определя тя; 	<p>Становището е в компетенция на Софийска Община</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<ul style="list-style-type: none"> • цената, на която генерираната електроенергия ще бъде продавана (изкупувана от НЕК); • цената за изгаряне на един тон RDF – на база разходи; • тъй като изграждането на инсталацията за изгаряне на RDF е част от управлението на отпадъците на София, към информацията по-горе да бъде добавена цената за третиране на един тон отпадък в инсталацията за МБТ; • да се покажат разходите по събиране и депониране – включително на опасните отпадъци, които ще се генерират от RDF инсталацията; • обща цена за третирането на 1 т отпадък в София от събиране до депониране; • да се направи анализ на чувствителността като се отчете повишаване на рециклирането в София и евентуално повишаване на целите за рециклиране над 50% вследствие на текущата ревизия на ниво Европейски Съюз. <p>Посочената информация да бъде представена нагледно и ясно и да засяга целия период на строителство експлоатация и извеждане от експлоатация на съоръженията.</p> <p>Исканата информация ще изясни на гражданите на София как тази инвестиция ще се изплати, какви ще са оперативните разходи и евентуалните приходи и с колко ще се увеличат разходите им. Обявеното³, за пореден път от заместник кмета г-жа Мария Бояджийска, намерение за пълна прозрачност включва предоставянето на тази информация преди вземането на решение за изграждането на RDF инсталацията.</p> <p>Също така, настоящата задължнялост на Топлофикация София има пряко отношение върху евентуалните разходи и ползи за населението от реализирането на RDF инсталацията. Препоръчваме оценката на социално и социално-икономическото въздействие да отчете задължнялостта, размерът на инвестицията и ефектът от евентуален фалит на дружеството. Да се представи оценка с ясни количествени разчети как това ще повлияе върху размера на такса смет и цената на топлоенергията в София за</p>	

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		крайния потребител	
		<p>3. Кумулативни ефекти</p> <p>Оценка на кумулативното въздействие трябва да бъде извършена минимум за компонентите атмосферен въздух и човешко здраве, с обхват по-широк от границите на ТЕЦ-а</p>	<p>Основната задача на оценката на кумулативното въздействие като част от ОВОС е да се да се предостави анализ и преценка на възможния кумулативен ефект от реализацията на Инвестиционното предложение и експлоатацията на други съществуващи, одобрени или в процес на одобряване и/или разработване близки до площадката на ИП инвестиционни предложения, които биха могли да предизвикат въздействия в резултат от сумирането на ефекта от реализация и експлоатация на съоръжението по отделните компоненти и фактори на околната среда.</p> <p>Идентифицирани и оценени са въздействия (средногодишни и максимални еднократни) в кумулация в дейностите от „София Мед“ АД, поради което площадката на ТЕЦ София-Изток не се препоръчва за реализация на ИП.</p> <p>В Глава 5 на ДОВОС, част 5.13, точка 5.13.1.3 е направена и оценка на кумулативно въздействие от газови емисии от транспортните потоци 1, 2 и 3 по време на експлоатация в рамките на въздействие на ИП по ул. „История Славянобългарска“ (за ТЕЦ София) и по ул. „Димитър Пешев“ (за ТЕЦ София-Изток).</p>
		<p>4. Парникови газове</p> <p>4.1 В ДОВОС липсва ясна и пълна инвентаризация и баланс на емисиите на парникови газове в следствие на реализацията на предложението. Да се включи количествено изчисление на емисиите на парникови газове, което отчита стотиците хиляди километри допълнителен трафик на камиони. Оценката да включва и сравнение с алтернативното третиране на отпадъци чрез рециклиране и компостиране. Да се направи оценка на приноса на предложеното съоръжение към климатичните промени в тонове еквивалент на въглероден диоксид, използвайки утвърдената методика на IPCC от 2006 г.</p>	<p>4.1 В ДОВОС, Глава 2 е направена оценка на спестени парниковите емисии от изгаряне на природен газ и и в Глава 4 и Глава 5 от транспорта.</p> <p>Климатичните промени са факт, вследствие на глобални процеси с големи териториални мащаби както в Северното, така и в Южното полукълбо. Те се отразяват най-вече на режима на температурата на въздуха и на валежите, както и на промяната на сезоните. Както количеството на емисиите от ИП, така и мащабът на площите на съоръжението са с подмрежов ефект за пространствените мащаби на изменение на климата и нямат принос към такова</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			въздействие.
		<p>4.2 Никъде в ДОВОС не се коментира формулата R1, която определя дали инсталацията ще бъде със статут 'оползотворяване' или 'обезвреждане'. Тази информация следва да се добави, заедно със съответните изчисления. При изчисляването на ефективността на процеса, да се отчетат и няколко сценария поради възможните вариации в ефективността на производството на енергия при промяна на качеството, състава и количеството на постъпващото гориво? Как ще се отрази това на статуса на съоръжението спрямо йерархията за управление на отпадъците? – отговорено.</p>	<p>4.2 На проведено на 10.07.2015 г. от 11:30 часа в сградата на Столична Община, гр. София, ул. ”Московска” № 33, зала 5 беше обсъден този въпрос, а именно R1 е формула за енергийна ефективност. Инсталацията на ИП е значително над критериите във формулата R1. Става въпрос за извличане на енергия /оползотворяване/. Тази ефективност се отнася за всякакъв вид горива, които са в смес. В София има много добре развита топлофикационна мрежа, която може да поеме генерираната енергия от ИП. Критериите във формулата R1 са за участъци, където няма развита топлофикационна мрежа. Така че каквото и гориво да се сложи в сместа ще имате много висока енергийна ефективност, значително надвишаваща критериите R1.</p>
		<p>4.3 При оценката на емисиите, произтичащи от реализацията на предложеното съоръжение, да се използват различни научни източници и методологии за оценка, например Calculation of GHG Emissions of Waste Management Projects на Jaspers от 2013 г.</p>	<p>4.3 За описание на всички емисии, включително и транспортните се използват главно Технически насоки за изготвяне на националните инвентаризации на емисиите - EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2013, разработена в подкрепа на Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (CLRTAP) и директивата на ЕС за националните тавани за емисии (Directive 2001/81/EC – NEC Directive). Тя осигурява експертно ръководство за това как да се направи инвентаризация на емисиите, изпускани в атмосферния въздух. Изданието 2013 замества всички предишни версии. За емисиите на парниковите газове са използвани Насоки за Национална инвентаризация 2006 IPCC.</p>
		<p>4.4 Коментар от становището на За Земята по обхвата на ОВОС следва ясно да определи биологичната фракция в състава на RDF, за да се оцени доколко предлагания от вас проект ще използва възобновяема енергия, за да се избегне неправомерно субсидиране чрез заплащане за зелена енергия, както и изкривяване на инвентаризацията на националните емисии на</p>	<p>4.4 Това не е от компетенцията на Възложителя и не е предмет на обсъждане на доклад по ОВОС на ИП за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		парникови газове	
		<p>5. Отпадъци</p> <p>5.1 Образуване на опасни отпадъци стр. 48 „Полу-мократа система за очистване на димните газове води до образуване на сух остатъчен продукт, за който се изисква специализирано депониране на определени площадки, подходящи за съхранение на такъв тип отпадъци.“</p> <p>За какъв тип отпадъци точно става въпрос? Ако са опасни – нека да е казано в прав текст на всички съответни места в ДОВОС-а. (напр. Стр. 252).</p>	Отпадъците са класифицирани в т. 2.4.2 от ДОВОС.
		<p>5.2 Съхранение на отпадъците - ДОВОС: стр. 40: „Прахът/летящата пепел се събира в хопъри (силози).“ стр. 48: „Остатъчните продукти (остатъци) от третиране на димните газове се предполага, че ще бъдат събирани насипно в големи силози с капацитет за съхранение – минимум за 8 дни.“</p> <p>Не става ясно как ще бъдат предотвратени изтичането /разпиляването на опасните пепели, при положение, че ще се съхраняват насипно и то в продължение на 8 дни. ДОВОС следва да изясни тези въпроси.</p>	Опасният отпадък ще се събира в силузи и ще се транспортира в специални автомобилни транспортни средства с цистерни, поради което няма опасност от изтичане и разпиляване в околното пространство.
		5.3 В ДОВОС следва да има и план за събиране и пречистване на дъждовните води, които биха поели евентуални разпилявания на опасни пепели.	5.3 По предложената технология на пречистване на газовете не се създават условия за неконтролно разпиляване на отпадъка и замърсяването на дъждовните води на ТЕЦ
		5.4 Пепелите, генерирани в резултат на изгарянето на RDF – както дънна, така и летлива и котелна пепел – трябва да бъдат подлагани периодично на процедура за оценка за съдържанието на опасни замърсители, както и на възможното просмукване /неорганизираните емисии на токсични вещества при съответните точки на напускане на съоръжението. Дънната пепел също трябва да бъде периодично тествана, за да бъде оценена като опасна или неопасна, според съдържанието на токсични вещества. (ЕРА 1995)	5.4 Съгласно дадените в ИП данни за качествената характеристика на дънната и летлива пепел отпадъкът се класифицира като опасен. При инструкциите за експлоатация на инсталацията и на отделните съоръжения ще се предложи наблюдение и контрол и респективно тестване на генерираните отпадъци.
		<p>6. Въздействия върху околната среда</p> <p>6.1 Ефективност на полу-мократа система за пречистване стр. 48: „Непречистените от филтъра фини прахообразни частици,</p>	Виж Приложение 1

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		<p>адсорбирали тежки метали, също до известна степен ще бъдат отстранени, поради ниското рН на водния разтвор в скрубера.“ Да се уточни количествено степента, до която ще бъдат отстранявани замърсителите, т.е. ефективността на отстраняване на ФПЧ и други замърсители при преминаване през мокрия скрубер и да се представят количествени изчисления на неотстраненото спрямо генерираното количество замърсители – т.е. да е конкретно ясно колко от образуваните в процеса на изгаряне на RDF замърсители ще бъдат ефективно уловени от системите за пречистване, и колко – не.</p>	
		<p>6.2 Диоксини На няколко места (напр. Стр. 46) в ДОВОС се споменава, че наличието на хлор води до образуването на HCl, но от текста не става ясно, че същото води и до образуването на диоксини. В научната литература е ясно установена взаимовръзката между наличието на хлор и образуването на диоксини – колкото повече хлор, толкова повече диоксини. ДОВОС трябва да споменава този факт съвсем ясно. В ДОВОС не са отразени спиранията на инсталацията - поне веднъж годишно (след 8000 часа), преди да стане нужда от почистване на котела. Емисиите на диоксини и сродните им вещества, изпускани при спиране и пускане са най-високи, предвид понижената температура. ДОВОС да обясни как ще се предотвратява този нежелан ефект.</p>	<p>Разпалване и спирането на инсталацията се предвижда да се прави на природен газ - постепенно се подава RDF отпадък в процеса на горене на газ докато инсталацията достигне номинален режим при разпалване и намалява на RDF отпадъка при спиране на инсталацията. Настройката на съоръжението с допълнителното изгаряне на газ в началото и пускането ще бъде такава, че да може да гарантира нивото на диоксините да остава едно и също, т.е. да няма диоксини в рамките на пускането и спирането и по време на работа на съоръжението. В ДОВОС е обоснован ясно изводът че от технологичния процес за пречистване на газовете не се очаква изпускане в атмосферния въздух на диоксини и фурани, които да създават здравен риск..</p>
		<p>6.3 CO Предвид голямата несигурност за качеството и състава на RDF, ДОВОС следва да оцени случаите, в които в процеса на изгаряне има пик на нивата на CO (напр. При изгаряне на нискокалоричен RDF, свежа биомаса и т.н.), тъй като повишената концентрация на CO предизвиква многократно повишаване на формирането на диоксини, вкл. В продължение на няколко часа след пика на CO (Aurell and Marklund 2008).</p>	<p>6.3 Повишените количества на въглероден оксид (CO) в димните газове показват единствено непълно изгаряне на горивото, т.е. не може да се освободи цялото количество топлина - коефициентът на излишък на въздуха е твърде малък или твърде голям. Тези емисии не водят до образуване на диоксини и фурани.</p>
		<p>6.4 TEQ се споменава единствено на стр. 234, без да е обяснено. Това е важна концепция за измерване на токсичността на</p>	<p>6.4 TEQ е токсичен еквивалент - стойността на токсичност за сместа от химичните компоненти в</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		диоксините за целите на оценката на риска и регулаторния контрол.	диоксините и фураните. За да се получи ТЕQ масата на всяко химично вещество в смес се умножава по своята ТЕF (токсичен фактор еквивалентност, който се определя спрямо най-токсичната форма на диоксин, 2,3,7,8- 2,3,7,8-тетрахлордibenзо-диоксин (TCDD) и след това се сумират с всички други химикали, за да докладва на общата претеглена маса токсичност.
		6.5 Мониторинг на диоксините В ДОВОС е записано, че няма годишна норма за диоксини и фурани. Това значи ли, че няма да се прави мониторинг за тях? Да се предвиди план за редовен периодичен мониторинг на нивото на диоксини в кръвта и майчиното мляко на населението, живущо в непосредствена близост до съоръжението, както и контролни проби от всички останали столични райони. При наличието на земеделски животни в района на съоръжението, в тестовете да се включат и техните продукти: месо, мляко, яйца. Желателно е да се инициира такъв план и на регионално (РИОСВ) и национално ниво (МОСВ, ИАОС)).	6.5 Ще се прави мониторинг на диоксини и фурани в димните газове, за да се изпълни условието нормата за допустима емисия да е изпълнена , а именно 0.1 ng/Nm ³ .
		6.6 NO _x Да се преразгледа изборът на селективна не-каталитична редукция, вместо селективна каталитична редукция. Вторият метод има големи предимства, тъй като може без промяна в работата или необходимост от допълнителни процеси/суровини, да осигури изпълнение на очакваните скоро по-сериозни ограничения на допустимите нива на NO _x , произтичащи от европейското и национално законодателство. Освен това, съоръженията в райони, които не отговарят на изискванията за качество на въздуха – какъвто несъмнено е София – както личи и от текущата наказателна процедура, иницирана от Европейската комисия срещу България (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5197_bg.htm). Не-каталитичният метод не би се справил с голямо намаляване на NO _x , поради ограничената си ефективност (Tzimas and Peteves).	Процедурата е по показател фини прахови частици , а не азотни диоксиди (NO ₂). Според публикуваният през 2014 г. Годишен доклад за качеството на въздуха в Европа на Европейската агенция по околна среда (ЕАОС) , най-сериозният замърсител за Европа и за България през 2012 са фините прахови частици (ФПЧ). По отношение на средногодишната концентрация на NO ₂ , Европейските страни са под нормата, като България е сред страните с ниски нива на замърсяване с NO ₂ . Основен източник на азотни оксиди, водещи до превишаване на нормите в градовете са емисиите от автомобилен транспорт.
		6.7 RDF	Инсталациите за скарно изгаряне са приспособими и

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>Не са дадени количествата RDF според вариациите в калоричността им още в заданието, оттам натам няма яснота какво точно RDF кога ще се гори.</p> <p>Мониторинг на постъпващите (RDF) – колко често и по каква методика ще се извършва пробовземането от огромните количества РДФ, които се очаква да постъпват всеки ден?</p> <p>Има ли възможност за автоматична промяна на режима на работа на инсталацията, ако РДФ не съответства на зададените параметри?</p> <p>Препоръчваме провеждането на пробно изгаряне на RDF в предложеното съоръжение, за да се оправдаят предвидените стойности на генерирани емисии и замърсители.</p>	<p>позволяват работа в широк диапазон на горивото и в широка гама калоричност и съдържание на влага. Калоричността на смесеното гориво обикновено варира от 8–18 GJ/t , което не е проблем за процеса на изгаряне, като всички гаранции за опазване на околната среда могат да бъдат изпълнени.</p> <p>Да има възможност.</p> <p>При единичните и комплексни изпитания, на по-късен етап ще се оправдаят предвидените стойности на генерирани емисии и замърсители.</p>
		<p>6.8 ФПЧ</p> <p>Дори съоръженията с най-модерните ръкавни филтри отделят аерозол от ултра- фини частици, които към момента не се контролират от законодателството (Lighty, Veranth et al. 2000; Maguhn, Karg et al. 2003; Yuan, Lin et al. 2005; Buonanno, Ficco et al. 2009).</p> <p>Ефективността на улавяне за частиците под 2.5 микрона е едва между 5% and 30%</p> <p>Ръкавните филтри са все още крайно неефективни при улавянето на много фините частици с размер между 1 и 0,2 микрона.</p>	<p>Направена е констатация.</p>
		<p>6.9 Въздействие върху подземните води</p> <p>ДОВОС не отговаря на т. 5 и т. 6 от становището на МОСВ относно обхвата на заданието на ОВОС (виж стр. 35 от приложение 4, Stanovi6ta_Zadanie.pdf).</p>	<p>6.9 В ДОВОС е направена оценка на въздействието върху подземните води и е направен изводът, че не се очаква замърсяване от инсталацията.</p>
		<p>6.10 Въздействие на транспорта</p> <p>ДОВОС не отговаря на т. 3, т. 4 и т. 5 от становището на Агенция „Пътна инфраструктура“ относно обхвата на заданието на ОВОС (виж стр. 40 от приложение 4, Stanovi6ta_Zadanie.pdf).</p> <p>Огромният обем опасни отпадъци, които са обект на транспорт представлява риск от разпиляване на токсични вещества в околната среда, особено както са в крайно летлив прахообразен</p>	<p>6.10 Съгласно становище на Министерство на регионалното развитие – Агенция пътна инфраструктура (Изх.№ П-4516 от 18.11.2013 г.), ...“При изготвянето на ДОВОС е необходимо да се съобразите и направите съответната оценка за пътищата от републиканската пътна мрежа, които биха се ползвали при транспортирането на RDF отпадъка (refuse derived fuel – модифицирани твърди горива) от доставчика до площадката на Дружеството и</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		вид. ДОВОС следва да разгледа този риск и да препоръча мерки за намаляването му.	обратно до депото за депониране на образувания опасен отпадък при изгарянето му“, в Глава 5 на ДОВОС, част 5.13, точка 5.13.1.3 е направена оценка на кумулативно въздействие от газови емисии от транспортните потоци 1, 2 и 3 по време на експлоатацията на ИП по ул. „История Славянобългарска“ и по ул. „Димитър Пешев“ на база данни за автомобилната интензивност по тези пътни артерии в продължение на 2 седмици 3 пъти в седмица – понеделник, сряда и петък, за да бъде обхваната спецификата на трафика там. Транспортът се извършва в закрити контейнери.
		7. Въздействия върху здравето 7.1 ДОВОС оценява единствено въздействията върху работниците в предложеното съоръжение и изцяло игнорира възможните въздействия върху засегнатото население в близост до обекта. Ефектите от изгарянето на РДФ се простират много подалеч в пространството и времето – много от замърсителите биоакумулират в телесните тъкани, навлизат в хранителната верига и причиняват хронични болести. ДОВОС трябва да оцени тези рискове и да предвиди мерки за здравен скрининг (преди) и мониторинг по време на експлоатацията и след закриване на съоръжението.	7.1 Въздействието при реализацията на ИП е предимно върху работниците, свързани с извършване на отделните дейности Ефекти от изгарянето на РДФ не се простират много подалеч в пространството и времето ,
		7.2 ДОВОС не отговаря на препоръката от Столичната регионална здравна инспекция, изразена в становището относно обхвата на заданието на ОВОС, а именно: „Да се направи преценка на възможностите за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие на рисковите фактори, както за работещите, така и за подложеното на неблагоприятно въздействие население.“ (виж стр. 43 от приложение 4, Stanovišta_Zadanie.pdf). 7.3 ДОВОС не изпълнява предписанието на Столичната регионална здравна инспекция да се направи анализ на здравно-демографския статус на населението на най-близко разположените населени места, както и да се направи прогнозна оценка за	7.2, 7.3, 7.4, 7.5 Направена е преценка на потенциалната възможност за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие на рисковите фактори, както за работещите, така и за населените места и подложеното на неблагоприятно въздействие население.“ като е направен изводът, че не съществуват условия за здравен риск за населението и работещите на обекта при спазване на всички мерки , инструкциите за експлоатацията и технологичната дисциплина Няма връзка между причина и следствие , които да показват пряка връзка между заболяванията и смъртността на населението в София.

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>влиянието върху здравно-демографския статус на населението при осъществяването на инвестиционното предложение. (виж стр. 43 от приложение 4, Stanoviбta_Zadanie.pdf).</p> <p>7.4 ДОВОС следва да отрази следните съображения:</p> <ul style="list-style-type: none"> • множество изследвания показват повишена смъртност вследствие на замърсяване на атмосферния въздух с фини прахови частици (ФПЧ 2.5) от сърдечни заболявания и белодробен рак. Повишените нива на ФПЧ 2.5 са свързани с повишени нива на астма и хронично обструктивно белодробно заболяване, както и смъртност от исхемични сърдечни заболявания; • пространни епидемиологични изследвания показват повишени нива на ракови заболявания сред деца и възрастни, както и вродени аномалии / малформации в близост до инсталации за изгаряне на битови отпадъци; <p>7.5 Мониторингът върху емисиите е недостатъчен, липсва напълно биологичен мониторинг на натрупването им в хранителната верига и в телата на живущите в близост до инсталацията. ДОВОС следва да включи такъв мониторинг в мерките за намаляване на риска и въздействията от инсталацията. Опасността от ракообразуване е особено голяма при храна (месо, мляко, яйца и др.), отглеждана в близост до инсталацията.</p> <p>7.6 В ДОВОС не се оценява синергетичния / кумулативния ефект на замърсителите, когато въздействат в комбинация (напр. SOx и ФПЧ).</p>	<p>Емисиите на праховите замърсители не увеличават общата замърсеност на въздуха от района и респективно София .Виг отг, на Е.Ташева от общественото обсъждане в Район Сердика (стр.15)</p>
		<p>8. Аварийни ситуации и обществено известяване</p> <p>8.1 Да бъде предвидена и система за незабавно известяване на населението в случай на авария или инцидент в RDF инсталацията. В таблицата с отговори на становищата за обхвата на ОВОС се твърди, че: „В ДОВОС ще бъде отразена и предвидена и система за незабавно известяване на населението в случай на авария или инцидент.“ Такава система за незабавно известяване на населението в случай на авария или инцидент не е описана в ДОВОС.</p>	<p>Ще бъде уточнено след изготвяне на документацията за издаване на Комплексно разрешително, в зависимост от становището на контролния орган.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		8.2 Според ДОВОС „При неправилно третиран RDF или нискокалорични отпадъци може да се получи увеличена концентрация на газ метан в бункера, което е предпоставка за възникване на пожар.“, както и има опасност от избухване на дизела (50м3). Как ще се намалят тези рискове и какви мерки ще се взимат при възникването на тези ситуации?	Увеличена концентрация на газ метан в приемния бункер се предотвратява от непрекъснатото размесване и хомогенизиране на горивото, следователно няма условия за възникване на пожар. Дизелът се съхранява, съгласно нормативните изисквания.
		10. Системен анализ ДОВОС страда от липса на системен поглед върху предлаганата инсталация и нейните ефекти и взаимозависимости с други дейности и съоръжения преди и след фазата на изгарянето на РДФ. Адаптивното управление на ресурсите изисква предприемането на такива стратегии, които подлежат на лесна модификация при придобиването на нови познания, опит и данни от оценка на съществуващата система. Изграждането на инсталация за изгаряне на гориво от битови отпадъци с такъв огромен капацитет от 180 хиляди тона годишно означава, че през идните 30 години Столична община няма да има възможност да подобри нивото на рециклиране и компостиране и предполага сериозен риск от неизпълнение на законовите цели за рециклиране, а още по-малко – на очакваните в скоро време повишени изисквания за рециклиране към страните-членки на Европейския съюз, в резултат на очаквания Пакет за Кръгова икономика.	Субективно, необосновано мнение
		11. Общи проблеми на ДОВОС-а 11.1 Таблици На стр. 94 от ДОВОС „Оценката на нивата на емисиите от автомобилния транспорт е направена по Ниво 2 (Tier 2) от Европейското Ръководство за инвентаризация на емисии ЕМЕР/ЕЕА air pollutant emission inventory guidebook 2013 за основните замърсители от: (а) пътнически автомобили (NFR 5 код 1.A.3.b.i), (б) лекотоварни превозни средства под 3.5 тона (1.A.3.b.ii), (в) тежкотоварните превозни средства до 32 тона и (г) автобуси (1.A.3.b.iii) в точка Транспорт. На тази база са представени резултатите от изчислението на следните емисии: Прекурсори на озон - CO, NO X , NMVOC (неметанови летливи	<ul style="list-style-type: none"> • Пресметнати са емисиите на изброените в списъка плюс емисиите на полицикличните ароматни въглеводороди, които са канцерогенни вещества. Емисии от диоксини и фурани не са определяни, поради факта, че емисионните фактори за тях предстои да бъдат преразгледани, тъй като данните за изомерите в техния състав, които присъстват в изгорелите газове от пътни превозни средства са оскъдни или почти не съществуват.

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<p>съединения), Парникови газове (CO₂, CH₄, N₂O), Вкисляващи вещества (NH₃, SO₂), Фини прахови частици (ФПЧ) – само фракцията ФПЧ 2.5, тъй като по-високата фракция ФПЧ2.5÷10 е пренебрежимо малка в саждите на изгорелите газове, Канцерогенни съединения: PAH - полициклични ароматни въглеводороди (Benzo (a) pyrene, Benzo (b) fluoranthene + Benzo (k) fluoranthene, indeno (1,2,3-cd) pyrene - за безоловен бензин), POP - устойчивите органични замърсители, Токсични вещества (DIOX - Диоксини и фурани (за безоловен бензин), Тежки метали.“</p> <ul style="list-style-type: none"> Представените в Таблица 4.1-5 данни не отговарят на горепосочения списък 	
		<ul style="list-style-type: none"> Освен това, таблиците 4.1-5, 5.1-2, 5.1-4 съдържат съкращения, които не са обяснени никъде в текста на ДОВОС, нито са стандартно-разбираеми за обикновения читател (B(k)F, B(b)F, B(a)P). 	<ul style="list-style-type: none"> Съгласно международната номенклатура по органичната химия IUPAC (International Union of Pure and Applied Chemistry), названията на органични съединения имат няколко основни имена и съкращения за тях. Като цяло, основната част от името отразява на броя на въглеродните атоми в основната веригата. Наставката на името отразява типа (овете) на функционална група (и) присъства на (или в рамките) на веригата майка. Други групи, които са прикрепени към родителската верига се наричат заместители. B(k)F, B(b)F, B(a)P са съкращения на полициклични ароматни въглеводороди и са обяснени са в ДОВОС (на стр. 87 и стр.95), а именно PAH - полициклични ароматни въглеводороди (Benzo (a) pyrene, Benzo (b) fluoranthene + Benzo (k) fluoranthene, indeno (1,2,3-cd) pyrene). Названията им нямат превод на български, а са строго специфични химически означения.
		<ul style="list-style-type: none"> Заглавието на Таблица 5.6-2 е непълно: „ТИПИЧЕН СЪСТАВ (ИЗСЛЕДВАНЕ НА 7 ДАТСКИ ИНСТАЛАЦИИ) – типичен състав на какво? От контекста се подразбира, че вероятно става дума за дънната пепел, но това трябва да е изрично показано и в заглавието на таблицата, както и да има референция от основния текст към таблицата – 	Техническа грешка.
		11.2 Фигури	В ДОВОС схемите са описани в текстовата част.

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
		<ul style="list-style-type: none"> • Нечетими: ФИГУРА 1.4-1, ФИГУРА 1.4-2, ФИГУРА 1.6-1, ФИГУРА 1.6-2, Transportni_shemi.pdf от приложение 3.1. • Липсва фигура за транспортните потоци, свързани с обезвреждането на опасните отпадъци от производството (летлива и котелна пепел) – тези транспортни потоци са дадени описателно. • Всички фигури, свързани с технологията, са на английски език – ще се преведат легендите им • Има неразчетими фигури, има диаграми без легенда на български език или изобщо без легенда, има сканирани карти, които също са неразчетими – тези фигури са за пробовземните точки 	<p>При представянето на български език показаните схеми бяха преведени, а при тези на Ramboll беше използван лицензиран преводач.</p> <p>Не сме съгласни с твърдението. Фигурите са описани с текстовата част на ДОВОС.</p>
		<p>12. Предложения към МОСВ</p> <p>12.1 За да стимулира избора на по-предпочитани методи на третиране на отпадъците, препоръчваме въвеждането на „екотакса“ върху всеки тон изгорени отпадъци, подобно на „отчисленията“, въведени за депонирането на отпадъци?</p> <p>12.2 Препоръчваме на национално и регионално ниво да се осъществява редовен периодичен мониторинг на нивото на диоксини в кръвта и майчиното мляко на населението, живущо в непосредствена близост до циментови заводи, изгарящи отпадъци, както и други подобни съоръжения, които изгарят отпадъци, както и контролни проби от незасегнати райони. При наличието на земеделски животни в района на съоръжението, в тестовите да се включат и техните продукти: месо, мляко, яйца.</p>	<p>Не е предмет на ДОВОС</p>
		<p>Съответствие на ДОВОС с Указания за ОВОС на инвестиционни предложения, МОСВ, 2002 г</p>	<p>Цитираните указания, изготвени по проект: „Практическо приложение на екологична оценка на планове и програми в България“ (МАТО/BG/9/1) през 2001-2002 г. са неприложими.</p> <p>През 2002 г. е приет новият Закон за опазване на околната среда, с който се въвежда изискване процедурата по ОВОС да се извършва на най-ранен етап на инвестиционното предложение.</p> <p>През 2003 г. е приета и нова НАРЕДБА за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			<p>среда, която след изм. и доп. в периода 2006-2012 г. е действаща и понастоящем.</p> <p>ДОВОС е разработен съгласно „Практическо ръководство за обучение по директивите за Стратегическа екологична оценка и ОВОС“, 2013г.</p> <p>Оценката на качеството на ДОВОС и приложенията към него е задължителен етап от процедурата по ОВОС в България (чл. 96, ал. 6 от ЗООС и Глава IV от Наредбата за ОВОС). Критериите за оценка са уредени в чл. 14, ал. 1 от Наредба за ОВОС.</p>
10	Инициативен комитет "Граждани за по-добра жизнена среда в кв.Бенковски и кв.Орландовци"	<p>Не е направено измерване на съществуващите нива на замърсяване на въздуха на територията на ТЕЦ София, на ул.202. За изготвяне на ОВОС са използвани данни от съществуваща точка на измерване на замърсеност на въздуха, находяща се в кв.Надежда . Тя е част от системата за измерване на запрашеност на гр.София, която събира статистически данни по друг принцип и за други цели. Този факт изключва от ОВОС направения извод за липса на кумулативен ефект на вредните емисии във въздуха. Този район е индустриален и има повишено съдържание на прах , както и на други съставки Съгласно ОГП на гр. София/2009г., зоната около ТЕЦ-а е определена като Смф , Пс . Тя съдържа и други работещи предприятия, както и терени, които тепърва ще бъдат усвоявани и развивани в промишлени производства. Няма как да не се вземе предвид и очакваното натоварване, защото планът позволява то да се появи. Веднъж построена и въведена в експлоатация, тази инсталация ще работи много десетилетия и следва очакваният вреден ефект да се разгледа в по-широки граници напред, а не само към настоящия момент.</p>	<p>Качеството на атмосферния въздух на територията на Софийска община се контролира в 7 автоматични пункта, включени в Националната система за мониторинг на околната среда на МОСВ, чийто данни се изпращат в европейската агенция по околна среда по конвенцията за трансгранично замърсяване:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гара Яна – европейски код BG0024A – крайградски фонов; 2. Надежда – европейски код BG0040A – крайградски фонов; 3. Дружба – европейски код BG0052A – крайградски фонов; 4. Орлов мост – европейски код BG0054A – градски трафик; 5. Красно село – европейски код BG0050A – крайградски фонов; 6. Павлово – европейски код BG0059A – крайградски фонов; 7. Копито – европейски код BG0070A – извънградски фонов. <p>Системата за качеството на атмосферния въздух разполага и с 6 броя мобилни автоматични станции (МАС), включени в регионалните лаборатории в София, Пловдив, Плевен, Стара Загора, Варна и Русе. Мобилните автоматични</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			станции се използват за извършване на допълнителни измервания в райони, в които липсват или е ограничен броя на стационарните пунктове, както и при аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации, за проследяване ефекта от изпълнението на общинските програми за намаляване нивото на атмосферните замърсители и др. Дейността на МАС, в рамките на НСМОС, ежегодно се регламентира с графици, утвърждавани от министъра на околната среда и водите.
		<p>Не са събрани данни за здравето състояние на населението в районите, попадащи е непосредствена близост до площадката. Няма приложени статистики от лични лекари за района, нито изследвания от пациентски организации, нито някаква актуална статистика на Здравното министерство. Нямаме изходни данни за сравнение след време, за евентуално покачване на нивата на заболяемост и съответно отчитане на приноса на тази инсталация към общия здравен статус на населението. Защо тогава се прави ОВОС по тези показатели? Нашето впечатление е, че това е само проформа отчетена дейност, без да се постигнат заложените ефекти. Това обезсмисля правенето на ОВОС.</p>	<p>Поради промяна в първичната регистрационна документация и начина на отчитане след въвеждането на системата на НЗОК, от 2000 г. не са налични официални данни за здравето състояние на населението като регистрирана заболяемост по обрачаемост, и заболявания, водещи до временна неработоспособност. Отсъствието на такава информация значително затруднява провеждането на анализ на нивото, структурата и тенденциите в разпространението на превалиращите в структурата на заболяемостта хронични неинфекциозни заболявания.</p> <p>Съществува официална статистическа информация само за подлежащите на задължително регистриране случаи на: заразни болести, туберкулоза, болести, предавани по полов път, психични, злокачествени заболявания и хоспитализации. Въведените клинични пътеки оказват определено влияние върху нивото и структурата на хоспитализираната заболяемост, поради което някои от показателите следва да се разглеждат условно. Независимо от това сред причините за хоспитализация по класове болести водещи са болестите на органите на кръвообращението, болестите на дихателната система, и болестите на храносмилателната система, които обуславят общо около 1/3 от хоспитализациите, както в София, така и в страната.</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София”
			<p>Такъв мониторинг се извършва само при констатирани завишени стойности на вредни емисии над хигиенните норми (като примери могат да бъдат посочени КЦМ Пловдив, ОКЦ Кърджали и региона на Стара Загора - за изясняване последиците от замърсяванията през 2006.</p>
		<p>От многократно зададения въпрос на всички специалисти защо е приоритизирана площадката на ТЕЦ София - център получихме само един отговор - Така е по-удобно за топлофикационното дружество. Заявяваме, че „Топлофикация” АД е създадена, за да предлага услуга на гражданите и обществения сектор, а не обратното. Приоритетни следва да бъдат интересите на гражданите, а не на дружеството. В района на площадката са разположени жилищни райони, които не ползват услугата „отопление чрез ТЕЦ”. В кв. Орландовци, кв. Бенковски 100% от живеещите не се отопляват на ТЕЦ. В кв. Суха река, кв. Подуяне, кв. Хаджи Димитър не повече от 50% от живеещите ползват услугата на ТЕЦ-а. Защо тогава тези хора трябва да платят със здравето си нечии интереси? Само за сравнение - алтернативната площадка в ж.к. Дружба се намира в изцяло топлофициран район. Там са потребителите на ползите от такава инсталация следователно логично е те „да платят и сметката”.</p>	<p>И на трите обществени обсъждания бяха показани резултатите от моделиране на дисперсията на емисиите на азотни оксиди в приземния атмосферен слой, направена в ДОВОС, Глава 5, точка 5.1.</p> <p>Директива 2008/50/ЕО относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа създава рамка за оценка на качеството на въздуха на равнището на ЕС и отменя и замества предходната директива за качество на въздуха (96/62/ЕО), и трите дъщерни директиви (1999/30/ЕО, 2000/69/ЕО, 2002/3/ЕО), и Решение 97/101/ЕО на Съвета на Европа.</p> <p>Директива 2008/50/ЕО се допълва от Директива 2004/107/ЕО, свързани с концентрациите на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.</p> <p>В българското законодателство тези директиви са транспонирани в Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух и Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. – за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух.</p> <p>В Глава 4 на ДОВОС, Таблица 4.1-1 и Таблица 4.1-2 систематизират нормите за качеството на въздуха от двете директиви и националното законодателство, като за азотни оксиди те са: средногодишна норма (СГН) 40 µg/m³ за 1 година и средночасова норма (СЧН) 200 µg/m³ за 1 час.</p> <p>1. Максималните получени средногодишни концентрации в атмосферния въздух азотни оксиди след</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
			<p>дифузията са дадени в Таблица 5.1-7 и Таблица 5.1-10 за района на ТЕЦ София и ТЕЦ София-Изток, които са 13.42 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (микрограма в кубичен метър) и 8.95 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ съответно. И двете са под СГН от 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.</p> <p>Областта на моделиране е 10 на 6 км около инсталацията на оползотворяване на RDF.</p> <p>За метеорологични условия в оценката на годишните концентрации се използва съответната годишна роза на ветровете за 2-те площадки – дадени в Глава 4 на ДОВОС – Фигура 4.1-1 за ТЕЦ София и Фигура 4.1-2 – за ТЕЦ София-Изток</p> <p>2. Максималното възможно еднократно замърсяване.</p> <p>В Таблица 5.1-14 и Таблица 5.1-15 са дадени максималните еднократни концентрации за района на ТЕЦ София и ТЕЦ София-Изток.</p> <p>Максималната стойност за концентрация на азотни оксиди в атмосферния въздух е 97.03 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (микрограма в кубичен метър) при скорост на вятъра 2.5m/s, посока на вятъра от югозапад на североизток и клас устойчивост В (слаба неустойчивост) за ТЕЦ София и 210.32 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ при скорост на вятъра 4m/s, посока на вятъра от югозапад на североизток и клас устойчивост В (слаба неустойчивост) за ТЕЦ София-Изток.</p> <p>Приземната максимална концентрация за района на ТЕЦ София е под СЧН от 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ при емисии определени по НДЕ в димни газове от 200 mg/Nm³.</p> <p>Приземната максимална концентрация за района на ТЕЦ София-Изток е над СЧН от 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, което беше довод да се отхвърли тази площадка за реализация на ИП.</p>
		<p>Считаме, че изборът на технология на изгаряне на отпадъците без катализатор е необосновано избрана. На която и от двете площадки да се позиционира тази инсталация, следва да се използва каталитично изгаряне, защото разликата в ефекта е в пъти подобър и екологичномотивиран. И двете площадки са в жилищни</p>	<p>Има две системи за редукция на NO_x, - каталитична и некаталитична. В случая, след задълбочения анализ, е избрана некаталитична редукция като решаващо за избора е да бъдат спазени европейските норми. При норма за NO_x от 200 mg/Nm³ инсталацията ще даде 100-150 mg/Nm³. За</p>

№	Лице/Организация	Предложения, препоръки, мненията и възражения /писмени или устни/ при проведените обществени обсъждания на Доклада за ОВОС	Становище и мотиви на Възложителя „Топлофикация София“
		райони и да се прави компромис с живота и здравето на поколения българи е престъпление. В случая с цена 10 000 000 милиона. Толкова е оскъпяването, ако се използва по-ефективния метод.	вбъдеще след 10-20 г., ако се промени нормата, се активизират 2 и 3 ниво за снижение на емисиите.
		Не сме съгласни с транспортната схема по обслужване на процеса на експлоатация на инсталацията, която е показана в ОВОС. Изборът на площадка в центъра на гр.София води до вкарването на товарен транспортен поток през жилищни райони по вътрешноградски улици, които и без това са претоварени и без алтернатива. София се слави с лошата си организация на градското движение и не ефективните мерки, които общината взема за да промени този тъжен факт. На излизане от района на ТЕЦ-а камионите ще извозват отпадъци от процеса, т.е. двупосочно трафикът през жилищни райони ще се „обогати“ с промишлени товари и то с интензитет - 3 камиона на час. Защо е това оскъпяване с допълнителни километри до център, като ТЕЦ София-Изток се намира на входа на града от изток, откъдето ще влиза потока от гара Яна?	Транспортната схема е описана в Глава 5 на ДОВОС, част 5.13, точка 5.13.1.3 е направена оценка на кумулативно въздействие от газови емисии от транспортните потоци 1, 2 и 3 по време на експлоатация в рамките на въздействие на ИП по ул. „История Славянобългарска“ (за ТЕЦ София) и по ул. „Димитър Пешев“ (за ТЕЦ София-Изток) на база данни за автомобилната интензивност по тези пътни артерии в продължение на 2 седмици 3 пъти в седмица – понеделник, сряда и петък, за да бъде обхваната спецификата на трафика там. Транспортните потоци са само по 1 курс на ден, което е основание да се заключи, че значимостта на въздействие е много ниско в сравнение с броя на преминаващите за 24 часа останали автомобили.
		От процеса ще се генерират около 7 000 т опасни отпадъци. Стана ясно, че те ще се съхраняват на производствената площадка и ще се извозват един-два пъти в годината. Това означава през цялата година да имаме депо за опасни отпадъци в центъра на София , ако се приеме предложението на „специалистите“ изготвили ОВОС. На кого това му се струва безопасно или безобидно? Как при такъв факт се прави извод, че това е добър вариант? Даже по-добрият. ОВОС не съдържа някои особено необходими статистики и изследвания. Заключениеята са некоректни и непълни.	Субективно мнение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Уважаеми Господа, считаме че при изготвяне на ДОВОС за инвестиционно предложение: “ИЗГРАЖДАНЕ НА ИНСТАЛАЦИЯ ЗА КОМБИНИРАНО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕНЕРГИЯ В СОФИЯ С ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА RDF ОТПАДЪК“, подготовката и провеждането на обществените обсъждания са спазени изискванията на всички нормативни актове, в това число, както на европейското, така и на националното законодателство. Това се доказва и от целия набор документи представен в РИОСВ - София. В представените становища и изразените мнения не се съдържа нито едно посочено конкретно нарушение на императивни изисквания на нормативни актове, регламентиращи тази област.

Също така намираме за несъстоятелни твърденията, че гражданите и гражданските организации са били лишени от своевременна информация за проведените обществени обсъждания. Съгласно чл. 97, ал. 4 от ЗООС, Възложителят на предложението уведомява заинтересованите лица за мястото и датата на обсъждането чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин най-малко 30 дни преди срещата за общественото обсъждане. Съгласно ал. 5 от същия член, Възложителят на предложението и компетентните органи по чл. 94, ал. 1 от ЗООС, осигуряват обществен достъп до документацията по ОВОС за период 30 календарни дни преди началото на обсъждането.

На основание чл. 17, ал. 1, т. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, възложителят обявява датата, часа и мястото в средствата за масово осведомяване и/или по друг подходящ начин най-малко 30 дни преди срещата/срещите за общественото обсъждане. Обявата беше изготвена по образец съгласно Приложение № 3 към Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда. От засегнатите общини/райони/кметства беше осигурено уведомяване по подходящ начин на населението за предстоящото обществено обсъждане, включително чрез поставяне на обява на общественодостъпно място в сградата на общината/района/кметството, за което бяха съставени протоколи. „Топлофикация София” ЕАД изцяло се е съобразило с нормативните изисквания в тази насока.

Също така на основание чл. 97, ал. 6 от ЗООС, представителите на обществеността имат право да представят писмено своите становища, както преди срещата за обществено обсъждане, така и след нея, или ги изпращат на компетентния орган за вземане на решение по ОВОС не по-късно от 7 календарни дни след обсъждането.

На обществените обсъждания, както и на част от постъпилите становища беше поставен въпросът за „избор на технология за изгаряне без катализатор”. Направеният анализ показва, че за инсталацията за гр. София и по-подходяща некаталитичната редукция, по отношение на баланса между цена и достигнати нива на очистване. При некаталитичната редукция ще бъде постигнато ниво на NOx около 100-150 mg/Nm³ при норма 200 mg/Nm³. Съществува технологична възможност за допълнително снижаване концентрацията на азотните окиси с впръскване на амонячна вода на две или повече нива. Това позволява при промяна на нормативната уредба /снижаване на НДЕ/ те да бъдат постигнати.

Моля, да допуснете предварително изпълнение на решението по ОВОС.

Изпълнителен Директор:

Георги Беловски